

כל נסיון לתאר את **Aum shinrikyo** יהיה כרוך בשימוש במילון מושגים ביזארי. חברי הארגון נלקחו מפרי דמיונו של במאי סרטי מדע בדיוני, כשהם חובשים כובעי אלקטרודות על מנת לשמור על סינכרון גלי המח שלהם עם אלה של הגורו שלהם. הם משלמים כסף רב עבור המים בהם הוא מתקלח כאילו היו סם חיים ועבור שתית דמו, מתוך אמונה כי ה-DNA של המסטר יעניק להם תכונות נעלות. חברי הארגון לובשים בגדים בצבעים שונים לפי המעמד הפנימי לו הם משתייכים בכת, וחלקם אף צובעים את גבותיהם בירוק. הם חיים בחברה מתבדלת למרגלות הר-**Fuji** ומתבצרים שם לקראת המלחמה האפוקליפטית שתתחיל עם התקפת ארה"ב את יפן¹.

בתחילתו של הסמינר, היה לי ברור שאני בוחרת בנושא שקשור ביפן מאחר שאני מכירה היטב תרבות מזרחית יוצאת דופן זו. מתוך נקודת מוצא זו מעניין אותי לבחון איך הגיעה קבוצה דתית זו, שלא איימה לפני כן על החברה בה היא חיה, והיתה מוקד התעניינות במדיה, להיות קבוצת פשע וטרור שהפכה לאיום גדול ורציני. מה גרם ל **Aum** להפוך מקבוצה משיחית לקבוצה שמיישמת בפועל את רעיונותיה, ואיך היא הגיעה לאקט של פיזור גז סארין ברכבת התחתית בטוקיו ב 1995- (הנאצים עשו בגז זה שימוש במלחמת העולם ה-2, והעירקים עשו בו שימוש כנגד הכורדים).

מעניין אותי לבדוק, האם היתה איזושהי נקודת מעבר מסוימת או סיבה כלשהי שגרמה ל- **Aum** לעבור לפעולות טרור, האם היה משבר אמון, קונפליקט ותהליך של דה-לגיטימציה שהביאם להשתמש בנשק לא קונבנציונלי, או שמא הטרור היה לשם טרור, ולא על מנת לקדם מטרה פוליטית כלשהי.

איך משפיע היחוד שלהם כיפנים והשוני שלהם מהעולם המערבי המוכר לנו, על מערכת השיקולים של הארגון ושל מנהיגם בראשם לפעול כפי שהם פעלו². האם יש חשיבות לחינוך היפני, ללחץ הבלתי פוסק על הצעירים, לעצם היותם חברה לא דתית ביסודה, אלא סובלנית וסינקרטיסטית, האם יש חשיבות לעובדה שיפן היא חברה דמוקרטית מחד, אך מסורתית מאד מאידך, והאם יש משמעות להיסטוריה ולמלחמת העולם השנייה בהקשר היפני.

¹ Grigg, William Norman, Cult of Terror, November, 1996, www.execpc.com/~jfish/na/111196n2.txt, p.1.

² אי אפשר להפריד בין **Aum** מהמנהיג שלה. התפתחות הארגון הולך בקנה אחד עם השינויים שחלו במנהיגה.

מתוך לימודי הפילוסופיה של מזרח אסיה, מעניין אותי לבדוק איזה שימוש עשתה Aum בבודהיזם ואולי בדתות נוספות והאם האפקט הדתי תרם למשבר האמון ולתהליך הדה-לגיטימציה. מעניין יהיה לראות איך קבוצה מילנית ספציפית מסבירה את קץ העולם, את הארמגדון, את החיים שלאחר החורבן ואת הדרכים להבאת סוף זה, זאת לאור העובדה שבימים אחרונים אלה של האלף הנוכחי, בהם אני כותבת את העבודה, העיתונים מלאים בתיאורי סוף האלף וקבוצות מילניות מאיימות, מגיעות לארץ הקודש, חוששות מחרבן או סתם מטרידות את שירותי הביטחון בכל העולם. גם לי נותרו מספר ימים ספורים לסוף האלף, ובלית ברירה נקלעתי כמו כולם לספור את זמני לאחור, אך סיבותי שונות כמובן לגמרי; זהו המועד האחרון להגשת עבודה זו.

"A savior must come in this life. You ought to have confidence in this. Why? Because this is a promise since the past lives. In the past lives I, as your spiritual leader, as your king promised to reign".³

Shoko Asahara (מענתה יקרא שוקו), נולד בשנת 1955, באי הדרומי Kyushu, בשם Chizuo Matsumoto. את שמו הוא החליף ב-1984.⁴ הוא היה עיוור למחצה ובן למשפחה ענייה. כבר בראשית דרכו שאף שוקו להיות מנהיג, דבר שבא לידי ביטוי עוד בבית הספר היסודי ובתיכון בו למד, אך הוא נדחה ע"י חבריו ללימודים, שחשו מאוימים מדעותיו הקיצוניות ויוצאות הדופן.⁵ ב-1977 הוא עבר לטוקיו ונכשל בבחינות הכניסה לאוניברסיטת טוקיו היוקרתית. הוא החל ללמוד רפואה סינית ודיקור במחטים, וב-1978 התחתן עם אשה שמכרה לפרנסתה תרופות צמחיות ואוכל טבעי.⁶

שוקו הסתבך בהרפתקאות עסקיות מפוקפקות (מכר תרופות מזויפות), נתפס ע"י המשטרה, נשפט, ונמצא אשם בעברות פליליות. לאחר שפעילויותיו המפוקפקות נחשפו בעיתון מקומי, עסקיו ירדו לטמיון.

המעבר לטוקיו הביא איתו התחלה של התעניינות דתית. אחרי חיפושים רוחניים מעטים, חברות בכת דתית בשם Agonshu (=כת איזוטרית בודהיסטית) במשך שלוש שנים, ולאחר אכזבות מספר, הקים שוקו את הארגון הדתי שלו ב-1984 שנקרא בתחילה Aum Shinsen no kai ולאחר מכן ב-1987 שונה ל- Aum Shinrikyo, (מענתה Aum), כת האמת הצרופה, שהושפעה מהכת בה היה חבר קודם לכן.

³ www.Aum-shinrikyo.com/english/message.htm

⁴ השם החדש מבטא מהלך של בחירת מספרים במכונת מזל וכיוון לקראת מספר המזל, לפי הסימניות הסיניות. לפי סברה אחרת שינה את שמו ב-1987 לאחר שחווה התגלות בהרי ההימליה בהודו, ומשמעות המילה שוקו היא קדוש.

⁵ David Kaplan & Andrew Marshall, *The Cult at the End of the World, The Terrifying Story of the Aum Doomsday Cult, from the Subways of Tokyo to the Nuclear Arsenals of Russia*, 1966, p.8.

⁶ Aum Shinrikyo as an Apocalyptic Movement. in *Millennium, Messiahs, and Mayhem: Mullins, Mark R. Routledge. 313-324. 1997, Contemporary Apocalyptic Movements. Thomas Robbins and Susan J. Palmer, eds, NY: p.31.*

ב- 1984 החלו שוקו ואישתו כחלק מהשינוי הדתי שהתרחש בו להזריח קורסי יוגה. כמורה ליוגה הוא העביר שיעורים רבים לתלמידים רבים, כשכשרון היוגה היווה בסיס ששולב בפרקטיקות בודהיסטיות, שאף אותן הוא לימד.⁷

ב- 1985, החל שוקו להעביר ולהנחות תרגילים רוחניים וטען, שחוה התגלות של האל ההינדי שיווה.

ההודעה האפוקליפטית של שיווה אמרה לשוקו לארגן צבא של אלוהויות כדי, שבני האור ילחמו בבני החושך. שיווה היה אמנם אל הינדי, אך שוקו היה הנבחר להוביל את בני האור אל הישועה. הוא אף החל לטעון לכוחות מיוחדים, כמו היכולת לחזות עתיד, לראות עבר ולרחף באויר. כשעיתונים ואמצעי מדיה נוספים התייחסו ליכולות אלה, זכה שוקו בפרסום נרחב חינום.⁸ דוגמא לטענות לכוחות מיוחדים, ניתן למצוא באחד מנאומיו, שם שוקו השתמש בטיעונים אלה כדי לחזק את האמונה בצדקת דרכו: "כפי שאתם יודעים, נשמתי הרבה גז רעיל בתחילת דצמבר, כתוצאה מכך עלתה טמפרטורת גופי ל- 40.3 מעלות צלזיוס. במצב הזה גופי התמלא באנרגיה והייתי מסוגל לנוע באופן טבעי. כשישבתי הייתי מסוגל לחוות מצב של שלווה. זה אומר שהמצב המנטלי שלי היה בהרמוניה בנקודה יציבה גבוהה. בניגוד לכך, כשאיזנתי את החוסם הגבוה עם מצב ש"לך ביחד עם המסטר", טמפרטורת גופי ירדה ל- 35.5 מעלות צלזיוס ונשימתי היתה קלה יותר. האנרגיה הפיזית שלי ירדה באופן דרסטי. מה שניתן ללמוד מזה, שטמפרטורה גבוהה היא לא תמיד תופעה שלילית וטמפרטורה נמוכה איננה תמיד תופעה חיובית. בדיוק באותו אופן, אין אנו יכולים לומר, שחיים ללא כאב במציאות הזו הם חיים טובים. עלינו לדעת, שהפנים שלנו מקולקל באופן לא מודע כתוצאה ממצבים חיצוניים רבים, ואנו יודעים שעלינו ליסד באופן לא מודע נטיה שלמה לאנושיות ולעבודה על החשיבה, דיבור ועשייה".⁹

הוא היה מורה דתי משפיע באופן יוצא מגדר הרגיל כשם שהיה רוצח. הוא היה מגלומן ופרנואיד מוחלט עוד מלכתחילה, וככזה הוא דאג לשלוט בסביבה הטבעית והמיידיית שלו, שהיא כל עולמו. כששליטה זו הפכה להיות מאוימת, הוא חש צורך 'לשבור את הכלים'. קשה לדעת מתי החל השינוי בשוקו, משום שככל הנראה הפוטנציאל הפסיכוטי היה חבוי בו תמיד.

בנאומיו הראשונים הוא היה מאד מיושב ומכובד, ההרצאות היו מובנות, אך הוא הלך והקצין עמדותיו, כך שבבית המשפט לאחר שנשפט על ביצוע פשעים רבים (ועל כך בהמשך), הוא כבר היה אדם אחר לגמרי; התנהג באופן ביזארי לחלוטין, והאשים את השופט בשליחת גלי רדיו למוחו. עוד בתקופת פעילותה של Aum הוא דיבר על כך שהותקף ע"י גז סארין, שהוא סובל מחוסם גבוה ולכן

⁷ D.W. Brackett, Holy Terror, Armageddon in Tokyo, New-York, Weatherhill, 1996, p.64.

⁸ Mullins, p.388.

⁹ www.Aum-shinrikyo.com/english/teaching/fortress.htm

חיפש מרגלים בתוך Aum, כי האמין שהם משתפים פעולה עם מי שרצה להרגו ע"י הגז. תמיד היתה לו אוריינטציה של אפוקליפטיות, אך עם הזמן הוא הפך יותר מונוליטי ועיקש בדבר ההליכה לקראת האבדון¹⁰.

כשפרצה המשטרה למפקדה של Aum, הם מצאו את שוקו עושה מדיטציה במרכז המשרד, כאילו פריצת המשטרה לא הפריעה לו. האיש השמנמן, העיוור, המזוקן, עם הניצוץ המטורף בעיניים¹¹, החל לרתק מתוך פחד את האומה היפנית ואת שאר העולם, כתופעה¹². רק באפריל 1996 החלו להגיע הדיים על המשפט של שוקו. המשפט הסתיים שנים אחר כך. עד היום הוא בבית הכלא. הוא הורשע ב- 17 פשעים; הואשם ברצח 12 האנשים בהתקפה ברכבת התחתית בטוקיו, ובפגיעה בעוד 5500 איש, בחטיפתו וברציחתו של Matsumoto, אישתו ותינוקו (תאור על כך יבוא בהמשך), בהתקפת הגז ביוני 1994, שם נהרגו 7 ונפצעו 600, בחטיפתו ורציחתו בפברואר 1995 של Kiyoshi Kariya, מהנוטריון הציבורי של טוקיו, בליניץ' שנעשה בחבר Aum שלא שיתף פעולה בשם Kotata Ochida, וביצור בלתי חוקי של סמים ונשק קל. שוקו כמובן טען לחפותו. רבים מהחברים הודו במעורבותם בפשעים וטענו שהם פעלו בהוראת המסטר. המשטרה דיווחה על 33 חברי הארגון שנרצחו בין 1988–1995. היו מספר לינצ'ים, 8 מקרי מוות מאימוני סגפנות, 2 התאבדויות, ו- 21 אנשים נעדרים עד היום, שמניחים שהם מתים. ביוני 1995, חבר Aum חטף מטוס של חברה יפנית, ע"י החזקת כלי מחודד ליד צווארה של הדיילת, בדרישה ששוקו ישוחרר. הוא נעצר ומאז למעשה, אין פעילות אקטיבית של Aum, למעט נסיונות גיוס, פרסומים וכיוצא בזה¹³.

ההיסטוריה של הארגון

¹⁰ From Mysticism to Murder, www.ex-morninglanders.com/Aum/Aum.htm

¹¹ Time Magazine - כפי שהוא מתואר ע"י ה-

¹² Eitan Shapiro, The Aum Shinrikyo: Chemical Cult Terror, p.3. www.the-experience.com/issue5/Aum.html

¹³ Mullins, p. 320.

Aum Shinrikyo , כת האמת הצרופה, הוקמה כאמור ע"י שוקו ב- 1984 בשם Aum Shinsen no kai, כמו עוד אחת מני רבות מהקבוצות שמשתייכות ל- New New Religions Organizations, שצצות ביפן כמו פטריות אחרי הגשם מסוף מלחמת העולם השנייה.

Aum בסנסקריט משמעה, הכוחות שבונים והורסים את העולם ו- Shinrikyo משמעה ללמד את האמת הצרופה, הנעלה. זו היתה המטרה העיקרית הרעיונית של הקבוצה. שוקו האמין שעליו להעביר לכמה שיותר חברים את האמת הצרופה, עליה יש לו מונופול¹⁴.

כך החלה התנועה, בפעילויות יוגה ובמכירת מזון טבעי. ב- 1985 פרץ שוקו לתודעה, כשתמונתו הופיעה על גבי מגזין, שדן בתופעות מסתוריות, והוא ניצל זאת לצורך פרסום, שהביא לגידול פיזי של הקבוצה וכן לגידול בהשפעתה¹⁵.

בשלב הראשון של התפתחות התנועה, הדגש היה על פרקטיקות מעשיות והשגת כוחות פיזיים. בשלב השני, לאחר חוויות ההארה של שוקו, הוא שאף להתפתחות לכיוון קונספציות בודהיסטיות שונות, שילוב של רוחניות עם פעילות אקטיבית, כגון סוגי מדיטציה, כדרך להארה ולשחרור. בשלב זה האמין שוקו בהצלת העולם כולו מהארמגדון שאין מנוס ממנו. השלב האחרון, ב- 1989, היה כל כולו פעולות השרדות לקראת הארמגדון הקרב. האוריינטציה השתנתה מעזרה והצלת העולם להשרדות. כך חברי Aum הפכו עוינים, התבצרו, התבדלו, ובנו חברה קטנה אך מספקת שתיוותר לאחר מלחמת העולם¹⁶.

מהר מאד אספה Aum כמות נכבדה של חברים ע"י עלונים ושידול להמרת דת בקרני רחובות. זו היתה תנועה של צעירים, כשהגיל הממוצע היה 27, סטודנטים ממעמד סוציו-אקונומי בינוני-גבוה, שסיימו לימודיהם באוניברסיטאות בעלות השם והיוקרתיות ביותר ביפן.

ההכנסות של הארגון היו בעיקר ממספר חנויות מחשבים, בהם מכרו מחשבים זולים שיבאו מטייוואן, חנות ספרים ורשת מסעדות נודלס. הכנסה נוספת היתה מיצור סמים, בהם סחרו בשיתוף עם היאקוזה- המאפיה היפנית. כל העסקים הללו היו במטרה לצרף חברים לארגון¹⁷.

כל אלה ויתרו על כל רכושם לפני שנכנסו לחיי קומונה עם המסטר שוקו. מעבר לאלמנטים אלה דווח כי Aum השתמשה גם בסמים הזייתיים לגיוס לשורותיה, והשתמשה בטכניקות של שטיפות מח

¹⁴ Global Proliferation of Weapons of Mass Destruction, A Case study of the Aum Shinrikyo, U.S. Senate Subcommittee on Investigations, Washington, October 31, 1995, p.9.

¹⁵ Kaplan, p.3.

¹⁶ Aum Sweet Home: The Appeal of Aum Shinrikyo to Japan's Restless and Depressed Youth, The American Asian Review, by Daniel A. Metraux, vol.XV, no. 3, fall, 1997, Center of Asian Studies, St. John's University, N.Y.p.197.

¹⁷ Senate Report p. 22.

בזמן מחסור בשינה ובידוד. הילדים בארגון, שחלקם נחטפו מהוריהם, הורשו להתרחק רק פעם אחת בשבוע, אכלו בחסכנות והושמו בבידוד כעונש על מעשים רעים.

ב- 1988 הקימה Aum את המפקדה שלה. בראש הארגון ישב שוקו עם מנהיגים, עוזרים וחבריו הקרובים¹⁸. חברי הקבוצה חולקו ל- 13 קבוצות היררכיות שנבדלו זו מזו במדים בצבעים שונים. מתחת לשוקו ולחבר קרוביו, היתה קבוצה של אינטלקטואלים, מדענים ואנשים בעלי רקע טכני, ומתחתם כל שאר חברי Aum.

עם השנים הפכה Aum יותר ויותר מבודדת ועוינת לקבוצות דתיות אחרות ולחברה כולה, כיוון ששוקו, שהפך פרנואידי גרם לה להיות כת מתבדלת ומתגוננת מהעולם בחוץ. הסירוב להתפשר עם הזרם המרכזי של ערכי החברה היה פסיבי בתחילה, אך לאחר 1990 הם הפכו לקבוצה אופוזיציונית פעילה, שבכל הזדמנות תקפה את החברה. היא הפחידה זרים, שרטטה גבולות מגנים ברורים והדוקים, פיזיים ומנטליים, למנוע זיהום ע"י הטמא שבחוץ. היא סרבה לקחת חלק בפעילויות חברתיות, והיתה כת דתית פושעת¹⁹. האלימות אמנם התפרצה כלפי חוץ רק ב- 1994, אך למעשה היתה קיימת בתוכה מאז ומתמיד²⁰.

1989 היתה שנת מפנה, שבה הפכה Aum לארגון דתי רשמי, ע"י רישום ממשלתי תחת סעיף של איגוד דתי, דבר המקנה זכויות כגון הזכות לצבור רכוש עבור הארגון, או הזכות להגנה מפני כל הפרעה חיצונית. מעמד רשמי זה הגיע כתוצאה ממסע פוליטי נמרץ ומאמצי שידול שערוריתיים על מנת ללחוץ על הפוליטיקאים המקומיים. אולם ההכרה הרשמית לא התקבלה מיד, הודות לתלונות רבות. רק לאחר הפגנות, מכתבי מחאה ותביעה משפטית, ההכרה הרשמית התקבלה. היא היתה חשובה משום שאם לפני כן התייחסו אל Aum כקבוצה שמתחמקת ממסים באופן קבוע, עכשיו בשם החוק, שהכיר ביסוד הדתי שלה, היה לה חיסון מפיקוח רשמי ומתביעה משפטית. אף אחד לא חקר את הדוקטרינה של Aum או את מעשיהם בפועל, כמו את הפעילויות לשם רווח כספי או אף את הפעילויות הפליליות. היה קשה עד בלתי אפשרי לחקור, משום "אי רצון פוליטי להתעסק עם דתות". לאף אחד לא היה מושג ש- Aum גדלה מיום ליום. דתות חדשות, קבוצות וכתות צצו מדי יום ביפן ולכן Aum לא עוררה תשומת לב מיוחדת²¹.

האמונה של "חייה ותן לחיות", באה לידי ביטוי בחוק. לפני 1945 הממשלה הגבילה חופש דתי בכל מחיר כדי לשלוט באופן קפדני על פעילויות של קבוצות דתיות חדשות. היו דוגמאות לקבוצות דתיות, שדוכאו כיוון שהתנגדו לקיסר. לאחר מלחמת העולם ה-2, הפרדת הדת מהמדינה הביאה

¹⁸ www.netcentral.co.uk/steveb/cults/Aum.html

¹⁹ Metraux, p.195.

²⁰ Metraux, p.202.

²¹ Reader Ian, A Poisonous Cocktail? Aum Shinrikyo's Path to Violence, Copenhagen, Denmark, Nias Publications, 1997.p.35.

לחקיקת חוק ששומר על חופש דתי. היום, עקרון חופש הדת הוא בעל ערך כה רב, שקבוצה שקבלה רשיון והכרה כארגון דתי, פעילויותיה לא תושגחנה ע"י הממשלה.

אחרי התקפת הגז ב-1995, כשהציבור מאמין שפעולות דתיות הן מחוץ לתחום שיפוט הממשלה, גם חקירות אלימות היו אמורות להתפס כהטרדה של הארגון הדתי. הכמיהה של אנשים לחיים רוחניים והכבוד שלהם כלפי ההעדפות הדתיות של הזולת, הלך יחד עם הבשלת מצב, שהביא למנהיג כריזמטי כמו שוקו להנהיג קבוצה שפעילויותיה לא נבדקו²².

ככל שהתרבו החברים בארגון, כן רבו המבקרים והמתלוננים. במאי 1989, מספר הורים התלוננו על חטיפת ילדים ועל אלימות פיזית, ושכרו את עורך הדין Sakamoto Tsutsumi שהיה בעל נסיון בטיפול בתיקים עם מקרים של ילדים שחוו מצבי לחץ ע"י קבוצות דתיות. ההאשמות כנגד Aum כללו הפרדת ילדים מהוריהם ע"י חברי הארגון, מחסור בחינוך פורמלי, טקסי דם כתנאי קבלה לארגון והכרח להרים תרומות.²³ Aum היתה משוכנעת שהיא מחוסנת מהתערבות ממשלתית ולכן החליטה להשתיקו. הם רצחו את Sakamoto, את אישתו ואת בנו בן השנה והכחישו כמובן מעורבות לרצח²⁴. אחרי אקט שכזה, "חוסר התגובה של כל ממשלה באשר היא, היתה כנראה מעודדת את Aum לבצע אפילו מעשים חמורים מזה ותקיפות רעשניות כנגד אויביהם ב"פן". לכן, השגת המעמד הרשמי של הקבוצה היתה נקודת מפנה חשובה באופייה של Aum²⁵.

ביולי 1989 החליט שוקו שפעילות פוליטית נחוצה לשם התקדמות. כך הוקמה המפלגה Shinrito = מפלגת האמת הצרופה. מטרתה היתה ליסד לימודים של הארגון, להציע הצלה לקהל רב יותר ולספק לציבור גישה ל Aum. הקמפיין שלה היה מוזר וכלל שירים, ריקודים, צעדות והרבה תשומת לב ציבורית. הנסיון להבחר הוא דוגמא אולי לרצון שלו כמנהיג, 'לשחק תפקיד' בחברה, כמו הרצון לנסות להרוס אותה, או להתנשא מעליה²⁶.

זו היתה נקודת המפנה השניה בהתפתחות Aum ב-1990. שוקו חשק מחדש בחלום הילדות שלו להיות ראש ממשלת יפן. לשם כך, הוא ביצע מסע פוליטי עם חברים נוספים להבחר לבית התחתון בפרלמנט היפני למרות הנבואות של שוקו, הבחירות הוכחו כאסון, כשכל 25 המועמדים של Aum כולל שוקו נפלו בתבוסה אומללה.²⁷

המפלה הפוליטית השפיעה על התפתחות אופי הארגון. בעקבות הבחירות, השקפתו של שוקו לגבי העתיד הפכה יותר פסימית. "הנאומים שלו נסובו יותר ויותר על האסון, שמצפה לאנושות, הוא לקח

²² Kaplan, p.24.

²³ Reader, p. 37-38

²⁵ Mullins, p.320.

²⁶ Reader, p. 44.

²⁷ Kaplan, p 47.

²⁴ למעשה שלושתם נעלמו וגופותיהם נמצאו 3 שנים לאחר הרצח על ראשי 3 הרים שונים.

את המפלה באופן אישי ונשבע לנקום באלה שהעזו לעמוד בדרכה של Aum. אם הציבור לא מאפשר לו לצבור כח בדרכים לגיטימיות, מחסני הנשק והגזים מאפשרים לו לצבור כח לקראת המלחמה נגד העם שלא אפשר לו להתחזק.²⁸

מאותו רגע ארמגדון הפך למוקד עקרי בנאומיו, למשהו הרבה יותר מוחשי מאשר סתם עוד איזו אמירה. הוא ניבא שמלחמה תתחולל בין יפן לארה"ב ב-1997, מלחמה בין המזרח למערב, בין העולם הבודהיסטי לעולם המערבי.²⁹ למעשה מעתה הם לא חשבו על פעילויות להצלת העולם, אלא על פעילויות שיגנו עליהם מפני החורבן הממשמש ובא, כמו צבירת נשק, בניית מקלטים מוגנים והתארגנות של קומץ אנשים מהמעגל הקרוב אליו ביותר. בפועל הם המשיכו במעשי אלימות רבים ובפעילויות בלתי חוקיות שכללו גם דציחות. פעילות זו של קומץ חברים, השפיעה על הכח של ההנהגה ועל המבנה ההיררכי שהתבסס על סגפנות, על תלות אדירה כלפי המנהיג ועל תחושות רדיפה.³⁰

משום הכשלון בבחירות בנו חברי הכת ממשלת דמי לממשלת יפן. כך, יסדה Aum את ה"ממשלה" שלה כאופוזיציה לממשל היפני, עם שר חוץ, שר בריאות, שר לשירות הציבור וכיוצא באלה, כמו המבנה של הממשל היפני. במציאות היתה Aum קריקטורה של החברה האוטוריטרית שהוא יצא נגדה.³¹

ב-1992 טען שוקו שכח עצום יהיה מעורב במלחמת עולם 3. הכח כולל את יפן, ארה"ב הקונספירציה היהודית, "הבונים החפשיים", משפחת הכתר האנגלי וכן מתחרים דתיים יפניים. יפן תותקף ע"י ארה"ב מטעמים כלכליים. הוא האשים את ארה"ב ואת המערב במטריאליזם פרוע ובבין לאומיות מתפשטת שהיו בעיניו השרש לבעיות היפניות. בתחילת 1994 שוקו האשים את ארה"ב בתכנון סדרה של התקפות כימיות עליו ועל Aum. לכן הפיק הארגון באותה שנה קלטת וידאו שמפלילה את ארה"ב בהתקפת גז. דובר Aum הרגיע שהם לא מייצרים סארין, כי אם הם הקרבן. בשנים האחרונות, לטענתו, פשטו אמריקאים ויפנים משתפי פעולה על תרכובות הגז של Aum. העיתון החדשי של Aum, Vajrayana Sacca פרסם כתבה שרמזה על התאבדות טרוריסטים כנגד עובדי ציבור שונים. מספר עובדי ציבור בולטים סומנו כאריסטוקרטים עם לב שחור שמכרו את נשמתם לשטן. זה כולל גם את נשיא המפלגה Soka Gakkai International, שבעבר כבר ניסתה

²⁸ Kaplan, pp. 48-49.

²⁹ Senate Report, p. 12.

³⁰ Reader, pp. 46-49.

³¹ Reader, p. 80.

Aum ניסיון לא מוצלח לתקוף אותו עם גז סארין, את ראש קבוצת הדתות היפניות ששוקו תעב, את מושל טוקיו, ואת ראש המפלגה New Frontier. שוקו האמין שכדי להציל את יפן אין ברירה אלא להרוס את הממשל הנוכחי ובמקומה להציב את הדיקטטורה של Aum. הוא ביקש להביא את הנצחון בארמגדון, ולכן היה עליו להכין רעל ביולוגי וכימי³².

ב- 1993 פקד שוקו על יצור גז סארין, אך עדין לא דובר על תכנון מה שהתרחש אח"כ ב-1995. לא ברור אם תעשית הגז נועדה להגן על Aum מהאויב האכזר או אולי להביא בעצמה את הארמגדון ע"י התקפה על טוקיו, כנראה שהמטרה היתה שניהם ביחד. אחד מחברי הארגון בשם Murai היה אחראי על פיתוח נשק כימי. הוא היה מראשי המדענים של Aum, ונרצח מאוחר יותר ע"י היאקוזה, בטענה שבגד בברית בין שתי הקבוצות. הוא נעזר באדם נוסף בשם Tsuchiya Masami בעל תואר שני בכימיה אורגנית שערך מחקר על נשק כימי. Fumihiko Joyu מהנדס צעיר ומבריק שעזב את עבודתו והצטרף ל Aum, לקח חלק פעיל בהנהגה, עלה במהרה בסולם הדרגות, ועזר בפיתוח הנשק. הוא היה כריזמטי מאד ומהאנשים הקרובים ביותר לשוקו. בשלב מסוים הוא הפך למנהיג Aum ברוסיה. לאחר ההתקפה על הרכבת התחתית, הוא הואשם במספר האשמות קטנות, והשתחרר ב- 1998. יש הטוענים שרק חזרתו לשורות הארגון תזניק מחדש את Aum³³.

ב- 1993 הם פיזרו סארין בתחנה באוסטרליה כדי להוכיח כי הם מסוגלים לתקוף גם בחו"ל. "להרוג חיות זה אסור", קונן אחד מבכירי Aum אחרי ההתקפה באוסטרליה, "אנשים מבצעים יותר פשעים מחיות, לכן הגז יבדק עליהם"³⁴.

שוקו תכנן לפתח גזים רעילים יותר ממשפחת גזי העצבים, קטלני יותר מהסארין, ואף זמם ליצר 70 טון גז סארין. למטרה זו נבנה מפעל בקנה מידה גדול ונקנו כימיקלים כדי להפיק את תרכובת הסארין. הם השתמשו בגז לרציחות פוליטיות ע"י שחרורו לתוך תא מכוניתו של האויב. במספר מקרים בשנות ה-90 המוקדמות, הורה שוקו על שימוש בנשק מסוג זה כדי להשבית אויבים ולנסות ליצור אסונות שיאשרו את נבואותיו³⁵.

מבחינת הציוד שהיה ברשותם, היתה להם יכולת לפתח נשק בקטריאלי בקנה מידה גדול עבור ניסויים ביוכימיים. זה למעשה היה הנשק הראשון בו השתמשה Aum, והשימוש בפועל התרחש בין השנים 1990-1995, אך רק חלק מהנסיונות צלחו. באפריל 1990 תקפו חבר פרלמנט עם תרסיס של

³² Brackett, p.106.

³³ Reader, p. 73.

³⁴ Grigg, p.1.

³⁵ Richard Falkenrath, Robert Newman & Bradley Thayer, American's Achilles' Hill, Cambridge, Mass, 1998, p.19.

רעל טוקסין. ביוני 1993 שמו למטרה את חתונת הנסיך בארמון הקיסר, אך לא היו נפגעים³⁶. היו כשלונות לא מעטים בתחום התקיפה הביולוגית, אולי משום שהם לא ידעו להשתמש נכון בחומר, או כי לא היתה בידיהם הטכנולוגיה המתאימה או האנשים המתאימים. אך עצם הנסיון לעשות שימוש טרוריסטי בגז מעיד על חומרת הלך הרוח והמחשבה של Aum. שוקו שלח קבוצה של חברים לזאיר כדי להביא וירוס Ebola במטרה להשתמש בו כנשק ביולוגי³⁷.

ביוני 1994 ענת סארין ריחפה מעל עיר, צפונית מערבית לטוקיו. הגז נכנס לבתיהם של האנשים. Aum בחרה לשחרר את הגז במקום ספציפי, בו ישבו באותו זמן 3 שופטים ודנו בסוגיה שקשורה ל Aum אודות תביעה משפטית בדבר מעמדם. משהחליטו נגד, בחרה Aum להגיב בהתאם. 7 נהרגו ומאות נפגעו. אולם הנזק שיכול היה להגרם היה אמור להיות חמור פי כמה וכמה. גנן מקומי הואשם בתחילה וזוכה רק לאחר חדשים ארוכים של חקירה. המקרה הזה היה צריך להדליק נורה אדומה³⁸.

ביולי 1994 דווח על דליפת גז גדולה מאד. חברי הארגון נראו רצים עם מסכות גז ורק בינואר 1995 קישרו את המקרה הנוכחי עם המקרה שארע ביוני, חודש לפני³⁹. באופן אירוני, למרות ש Aum עסקה בפעילות אלימה כל הזמן, היתה זו התקפת גז הסארין ברכבת התחתית של טוקיו שהביאה בסופו של דבר לתשומת הלב המכריעה בדבר הפעילויות המסוכנות. אחרי ההתקפה הזו, נדלקו כל הנורות האדומות⁴⁰.

ב- 20 במרץ, בשעה הלחוצה ביותר בבקר, כשכל תושבי טוקיו וסביבותיה ממהרים לעבודתם, 10 חברים בכירים ב Aum התמקמו ב- 5 רכבות שונות בתחנות שונות. בזמן אחד, ניקבו כולם שקים עם גז סארין, ועזבו את הרכבות עם מטריותיהם, שבאמצעותן חוררו את שקיות הגז. תחנת הרכבת Kasumigaseki הכי סבלה מהפגיעה. דוקא שם בחר הארגון לרכז את הפגיעה משום שזהו מקומם של כל משרדי הממשלה, המפקדות, המשטרה והסוכנויות הלאומיות השונות. 12 איש מתו ואלפים נפגעו. בסוף היום, 15 תחנות רכבת, מהעמוסות ביותר בעולם הושפעו מכך⁴¹. 48 שעות לאחר מכן, ביצעה המשטרה פשיטה על כל המבנים והמפקדות של Aum, כשהשיא היה הפשיטה על Satyan 7, מקדש לאל שיווה, האלוהות החשובה ביותר ל-Aum. בפועל שימש המקדש כבית חרושת של הנשק הכימי. בזמן ההתקפה המקום לא היה בשימוש, אלא נמצא בהקפאה. המבנה

³⁶ Kyle B. Olson, Aum Shinrikyo: Once and Future Threat? Research Planning, inc, Arlington, Virginia, USA, 1999, p.2.

³⁷ Olson, p.3.

³⁸ Ibid, p.1.

³⁹ Reader, p. 87.

הספציפי הזה נועד ליצר אלפי קילוגרמים בשנה, לאחר שהעסקה בדבר גיוס נשק מרוסיה נכשלה⁴². בעוד ההתקפה הרגה 12 בני אדם ופצעה 5500 היה לה פוטנציאל להרוג עשרות אלפים. ב-1996, מתוך 170 חברי Aum שנעצרו ע"י המשטרה, הובאו יותר ממאה למשפט. כולם נמצאו אשמים ונשלחו לכלא⁴³.

Takahashi Masayo כמו רבים אחרים הואשם בתקיפה. בזכות עדויותיו התגלו פרטים מדהימים. התברר ש Aum צברה נכסים בשווי של ביליון דולר, שנאספו מחסכונות שחברים חדשים הביאו איתם, מעסקים פטורים ממיסים של חברי הקבוצה, ומהונאה וסחיטה⁴⁴. התברר שהם הידקו בהצלחה קשרים עם רשת פשע יפנית קיצונית וחסרת רחמים ושה KGB הסובייטי הסתנן וחדר ברמות שונות לממשל היפני ולתעשייה, ש Aum גנבה מחקרים על נתוני נשק ממפעל מיצובישי ליד טוקיו והשתמשה בקביעות ברצח ובחטיפות להשתיק את אויביה והיתה בתהליך של פיתוח נשק ביולוגי ממחלות שונות⁴⁵.

ההערכה היא כי בתקופת ההתקפה מספר החברים ב Aum היה 10000. ב-1998 דובר על 26 מרכזים, כאשר הסניפים מפוזרים ברחבי העולם כמו ברוסיה, בגרמניה, בארה"ב ובסרי לנקה ההתקפה במרץ גררה הרבה מאד מקרי אלימות. יומיים לאחר האירוע, תפסה המשטרה 25 קומפלקסים ששייכים ל Aum, האשימו אותם בחטיפתו של Kariya, פקיד הנוטריון של טוקיו, שהוציא את אחותו משורותיה של Aum. הוא מת לאחר שחברי Aum הזריקו לו כמות גדולה של סמים. השוטרים פינו 34 מכלי גז ואף מצאו טילים מתחת לבניין המפקדה. באותו חודש, ראש המשטרה הלאומית נורה ונפצע. Aum הכחישה כל קשר. ב-30 במרץ, היתה התקפת גז נוספת ברכבת בין טוקיו ויוקוהמה. לא היו נפגעים. באפריל, Murai שר הטכנולוגיה והמדען הראשי של Aum, הוצא להורג בחזית המפקדה של Aum לעיני מצלמות הטלוויזיה. במאי, 2 שקי גז נמצאו בשירותי גברים בתחנת Shinjuku אחת מהגדולות בטוקיו. הכמות היתה מספיקה להרוג 10000 איש. ב-16 במאי שוקו ו-16 חברים נוספים ביניהם Joyu (מי שהיה הדובר של Aum) נעצרים,

⁴¹ Reader, p. 87.

⁴² Olson, p.2.

⁴³ Brackett, p.183.

⁴⁴ Falkenrath, p.26.

⁴⁵ Senate Report, p. 2.

לאחר שנאסרו כל השאר, דבר שמפורר את Aum באופן רציני. החברים מודים ביצור הגז ששימש בהתקפת הרכבת. אחד החברים מואשם ברציחת Murai ונידון ל-12 שנה⁴⁶.

שוקו עצמו נאסר כאמור רק ב-16 במאי, 1995. הוא נמצא במסתור בחדר סודי ב kamikiuishiki, הכפר בו היתה המפקדה של Aum. במקום מושבו נמצאו סכומי עתק של כסף ומטילי זהב, וחברים מהארגון שהיו במצב של תרדמת תחת השפעת סמים קשה, במצב של פרפור או חוסר יציבות נפשית. בספטמבר אותה שנה נמצאו גופות Sakamoto ומשפחתו לאחר 6 שנים מיום העלמם.

באוקטובר, שוקו פיטר את עורך דינו בערב המשפט, מה שחייב דחיה של השימוע הראשון. בית המשפט מינה לשוקו 9 עורכי-דין. באותו היום הגישו משפחות הנספים בהתקפת הגז של מרץ תביעה נגד Aum וחבריה, בסך 680 מיליון ין. קרבנות נוספים של Aum הצטרפו אליהן.

מתוך עיתונות כתובה בנובמבר 1995, נמסר כי Aum מתכננת לתקוף באופן קונבנציונלי ולא קונבנציונלי את ממשלת יפן וכן את הנשיא קלינטון⁴⁷.

בדצמבר, הממשלה נטלה מהארגון את מעמדה החוקי כארגון דתי. בינואר 1997 התנגד הארגון הבדוק של הבטחון הציבורי לבקשה שהוגשה לפירוק Aum, ולמניעת פעילותה, מאחר ורוב חברי הארגון היו במעצר והם היו אחראים להשגיה עליהם מקרוב. למרות שהם נכשלו בביקורת הפוליטית ושקולות רבים קראו לפרקם, נלקח ממנה מעמדה החוקי, אך Aum נשארה על כנה.

בינואר 1996, חל השימוע הראשון של שוקו. בזה אחר זה הודו החברים, בפשעים שעשו בזמן שהותם בארגון, כולל התקפת הגז ב-1994 ורצח Sakamoto. נמצאו עוד חברים שברחו לבנגקוק. באותו החודש, בית המשפט העליון דחה את הערעור של Aum למצות את הדין תחת "החוק לארגון דתי".

במרץ 1996, Joyu טען בבית המשפט ששוקו עדיין המושיע וסרב להתייחס לחלקו בפרשה. רדיו טוקיו הודה שבראשית 1989 התיר לחברי Aum לדבר בראיון, ונשיא TBS לקח על עצמו את האחריות. באותו חודש, בית המשפט הכריז על פשיטת רגל של בנק Aum. הסכומים מועברים לפיצוי משפחות הקרבנות במאי, שנה לאחר ההתקפה. לראשונה מאז חקיקת החוק של ארגונים דתיים ב-1951, הממשלה דנה והעלתה את האפשרות החוקית בדבר שליטה בארגונים דתיים ובמעמד הרשמי⁴⁸.

⁴⁶ www.japantimes.co.jp/news4-96/chrono4-24/html

⁴⁷ Starr Barbara, Discovering a Japanese Cult's Deadly Designs for Doomsday, Jane's defence Weekly, vol.25, no.20, 18 Nov., 1995.

⁴⁸ <http://www.japantimes.co.jp/news/news4-96/chrono4-24.html>

Aum אמצה טקטיקה של דוקטרינה שמאלית בהזדמנויות פוליטיות, וכשהיה באפשרותה להביע עמדתה, דיברה על מיזוג של אפוקליפטיות מסתורית עם חברה אוטופית סוציאליסטית. שוקו תיבל דבריו מתוך הגותו של מאו- טסה- דונג, וחבר בכיר אחר בארגון אמר שהוא יוצא תנועת הסטודנטים של 1960. היה כמעט בלתי אפשרי להתייחס אליהם כפלג ימין, אך עדיין המדיה התייחסה אליהם כבעלי אוריינטציה ימנית מאחר ושבועות ספורים לפני התקפת הגז ארע הפיצוץ באוקלהומה ודיברו רבות על הסכנה שטמונה בדתות קיצוניות ביחוד על פונדמנטליסטיות מהפלגים הימניים⁴⁹. מיד עם היוודע על התקפת הרכבת, הוצגה Aum כקבוצת טרור שמונעת ממניעם דתיים ולא מתוך קנאות פוליטית. השוו את Aum לפונדמנטליסטים איסלמים וליהודים משיחיים. " עם הזוועה של Aum אנחנו כבר חוצים את הסף של טרור ה- High-Tech לקראת שנת 2000. זהו תסריט של חלום בלהות שמתגשם, שכשדת מעורבת, הטרוריסטים הורגים יותר אנשים"⁵⁰.

ההתקפה על הרכבת במרץ 1995 היתה למעשה תשובה מאולתרת לשמועה על פשיטה של המשטרה. הם תכננו את ההתקפה לנובמבר, כמה חודשים מאוחר יותר, כי שוקו תכנן פעולה עם 70 טון סארין. התכנון היה לפזר את הגז משמי טוקיו ממטוס. כך יכלו להרג מיליונים, היתה יוצאת לדרך מלחמת העולם ה- 3, היה נכנס הארמגדון ומגיע סוף העולם. זו היתה האמביציה הצנועה שלהם.⁵¹

הקשר הרוסי

Grigg, p.3. ⁴⁹

⁵⁰ Bruce Hoffman, Terrorist Expert, Study of Terrorism and Political Violence, St. Andrews University, Scotland.

⁵¹ www.ex-morninglanders.com/Aum/Aum.htm

המעורבות הישירה של **Aum** עם הצמרת האינטלקטואלית והפוליטית הסובייטית ועם גנרלים מהמשטרה החשאית הרוסית, ה-**KGB**, החלה בסוף 1991 וב-1992, אחרי התמוטטות הגוש הסובייטי. **Aum** ארגנה יצור מסיבי של אלפי רובים **K74** לרוסיה, הרוסים רכשו עבורה הליקופטר וניסו להכניס מפעלי יוזמות פרטיות במטרה לרגל ולגנוב טכנולוגיה צבאית מתקדמת⁵². ברוסיה מצאה **Aum** ספקים לתצרוכת צבאית, לפצצות אטום ולאיוונים.

הסניף של **Aum** נפתח ברוסיה ב-1993. על פי בדיקה שנערכה ב-1995 היו בו 30000 חברים, כמות אדירה לכל הדעות. במרץ 1995 סגרה המשטרה המקומית את הסניף. **Aum** אומנה וצוידה ע"י הארגונים היוורשים של ה-**KGB**, וכן ע"י כוחות שמוציאים לפועל פרויקטים של טרור וחתרנות באפגניסטן לדוגמא ובמקומות נוספים.

Oleg Lebov, מי שהיה ראש הגוף החשאי הרוסי, היה מעורב באופן ישיר, אך הדבר נאסר לחקירה ולציטוט⁵³.

Aum סרקה את האפשרויות הנשקיות של הסובייטים, כאשר האמביציה העיקרית היתה חיפוש רכיבים לנשק גרעיני. אחד מהרצונות שלהם היה להקים חברה עבור **Aum** שתקרא "הגנת **Aum**". קבוצה נבחרת מאנשי **Aum** אומנו והפכו לאחר מכן לגורמים חשובים בפעולות **Aum** ברוסיה. אלה הם אותם אנשים שאיגפו מאוחר יותר במשפטים את עורכי הדין ואת העדים והם אלה שלחצו על חברי **Aum** שלא צייתו. נציגים אלה לקחו חלק בתכנית האימונים ברוסיה שהופקה ע"י כוחות בכירים, שאימנו בפיגועי חבלה, חטיפות, רציחות ועוד כהנה וכהנה פעולות טרור ופשע⁵⁴.

המנהיגים של **Aum** במוסקבה עזבו אותה ב-22 במרץ 1995, כשברשותם מכלים עם חומר שממשם כבסיס ליצור **LSD**. חביות עם כימיקלים בלתי מזוהים הוצאו משרדי **Aum** במוסקבה ולא נראו שם יותר. 6 ימים לאחר ההתקפה ברכבת נשרפו באורח מסתורי כל משרדי **Aum** במוסקבה לפני שהמשטרה הספיקה להגיע ולחקור שם. חברי **Aum** ברוסיה ברחו ממוסקבה והתרחקו למחוזות רחוקים ככל האפשר. למרות שנאסרו חלק ממנהיגי **Aum**, נעשו מאמצים להפחית את החקירה הרצינית שנעשתה עליהם. בעוד שעיתונאים יפנים ורוסים חשפו גילויים מדהימים על השפעת **Aum** ועל קניית ורכישת נשק, החוקרים הרוסים התנגדו להגיב או לדווח על ההתקדמות שלהם. כל

⁵² Falkenrath, p.30.

⁵³ Shapiro, p.2.

⁵⁴ Kaplan, p.53.

משתפי הפעולה עם Aum סרבו לספק מידע על עבודה צמודה עם Aum ועל עזרה לשיתוף פעולה⁵⁵.

Aum התפתחה בהדרגה לאיום קטלני גם בלי העזרה מה-KGB ולא התגלתה שום מעורבות סובייטית בהתקפה על הרכבת התחתית. אבל ה-KGB חרחה תחת הפעילויות הטרוריסטיות של Aum.

אפיזודה זו של Aum מציגה את מאמצייהם של אחדים מראשי הסובייטים ללבות את הטרור הבינלאומי ומציגה את הרצון של המערב לשיתוף פעולה מדיני עם הארכיטקטים של הטרור הבינלאומי. סיקור מצומצם של משפטו של שוקו בא לידי ביטוי במערב ותשומת לב מועטה ניתנה לקשר עם כוחות הצבא הסובייטים ועם הקרמלין ולעובדה שהרוסים ניסו לטייח ולכסות על קשרים אלה. כל זה מעיד אולי על החשיבות שיש לשיתוף פעולה גלובלי בין ארה"ב ורוסיה⁵⁶.

⁵⁵ Michael J Waller, *The KGB in Russia Today*.

⁵⁶ Grigg, p.5.

“The Kobe Earthquake will seem as a fly landing on one`s cheek”

ההתעוררות הדתית החלה אצל שוקו עם הגיעו לטוקיו. די מהר מצא עצמו כחבר אדוק בקבוצה דתית בשם Agonshu, בין השנים 1981-1984. קבוצה זו האמינה בהשתחררות מקארמה רעה ע"י סבילת סבל⁵⁷. ההשתחררות מקארמה רעה יכולה להעשות בדרכים שונות כמו פרקטיקות שמביאות לשינוי תודעתי ופיזי כדוגמת התמקדות מדיטיבית, תוך חיבור תורת היוגה עם בודהיזם איזוטר⁵⁸. בניגוד ל Agonshu, הדגישה Aum את השחרור, את התפיסה הטרנסנדנטית של חיים ומוות ואת ההארה. שוקו עשה אבחנה בין הארה⁵⁹, לבין שחרור⁶⁰, כאשר שחרור בא דרך אימון פיזי של יוגה והארה מגיעה דרך פרקטיקות בודהיסטיות כמו מדיטציה. לכן Aum הקדישה מאמצים רבים להביא ישועה מהקארמה הרעה. הלמידה והאימון שמתבססים על הבודהיזם המהייני⁶¹ היא הדרך להגיע לרמה האולטימטיבית של השחרור, החופש המוחלט ממושאי הרצון, האושר המוחלט. השחרור הוגדר בערפול ועם הזמן, קונספצית השחרור הפכה לתלות הולכת וגדלה בשוקו ובמחויבות ל Aum. הכוונה היא, שפחות ופחות דובר על השתחררות ממושאי הרצון כדרך אל ההארה, ויותר על תלות מוחלטת במנהיג⁶². אנו רואים כאן שימוש מניפולטיבי ראשון ברעיונות בודהיסטים. רק מ-1987 החל הארגון להיות בעל אופי דתי. לפני כן עסקו החברים ביוגה ובשאר קסמים ותעתועים. האמונה שלהם, בין השנים 1988-1989 היתה סביב הכנת העולם בחוק, לא רק השייכים ל Aum, לקראת העומד להתרחש, אך כתוצאה מאכזבות פוליטיות ואחרות, התפיסה השתנתה והם האמינו בלחימה של השרדות קבוצה של מאמינים מפני הארמגדון ע"י הפיכה ליצורים על אנושיים.

57 קרמה = כל פעולה בהווה, מעצבת את העתיד. עקרון זה מדגיש את אחריותו של אדם למעשיו ולגורלו. את הפילוסופיה הזאת העביר שוקו ל Aum והם השתמשו ברעיון זה כדי להתעלל בחברים אחרים בארגון. יש בכך עיוות הרעיון כי לא משתחררים מסבל ע"י סבל מכוון או גרימת סבל, אלא סבל הוא תוצאה של פעולות שליליות מגולגלים קודמים. המטרה היא לאזן את המאזן הקארמי ע"י צבירת נקודות זכות ממעשים טובים: Shimazono, In the Wake of Aum, The Formation and Transformation of a Universe of Belief, Japanese Journal of Religious Studies, 1995, p. 387.

58 תורת היוגה = טכניקה של ריכוז, משמעת ושליטה על תהליכי התודעה.
59 satori = התעוררות ממצב הקיום הסמסרי, ממעגל הסבל של המציאות העכשווית הלא מוארת, למצב בו מבינים את הדברים כמו שהם ב"כאן ועכשיו", המציאות האחרת, ההבנה העליונה, הישירה.

60 gedatsu = שחרור ממושאי התשוקות מביאה להארה ולנירוונה, אחרת ימשיך האדם להתגלגל ולהתקיים במעגל סבל אינסופי.

61 Mahayana, "הרכב הגדול". זרם בבודהיזם שהתפתח בהודו במאה הראשונה לפני הספירה והפך דומיננטי ביפן, בסין, בקוריאה, בטיבט ובמונגוליה. מדגיש את הבודהה כיצור מואר המוביל אינסוף יצורים להארה שנתפסת כקרובה ובת השגה.

62 השתחררות ממושאי הרצון = התשוקות, התקשרות לדברים והרדיפה אחרים גורמים לפי הבודהיזם לסבל,

זוהי הסיבה למגמת ההתחמשות בנשק מסוגים שונים, על הקמת קבוצת עילית שתשאר לאחר החורבן ועל בנית מקלטים מוגנים מנשק גרעיני. השינוי בגישה כלל גם שינוי באסכולה הבודהיסטית עליו נשען, מבודהיזם מהייני ל-Vajrayana שהוא בודהיזם טנטרי⁶³. בקונטקסט הרחב Aum הוסיפה לדוקטרינה שלה אלמנטים שנלקחו מההיסטוריה הדתית של יפן. סינקרטיזם דתי קיים ביפן ומשלב דתות מספר שחיות בכפיפה אחת זו עם זו ומשפיעות אחת על השנייה⁶⁴. אלמנטים נוספים שאפיינים ליפן ונלקחו מההיסטוריה הם התעסקות בנסים, לחץ על גיוס תרומה, משיכה לבודהיזם איזוטרי, כמו אנשים קדושים או בודהה חי וקיים, דוקטרינות בודהיסטיות ופרקטיקות מדיטיביות שבאמצעותן המציאות נראית כאשליה שמביאה רוגע והתרוממות והתעניינות בתורת הנסתר ובטכניקות פסיכולוגיות כדי להשפיע על שינוי פיזי ורוחני. כל אלה מצאו ביטויים בדרך זו או אחרת ביפן עוד לפני Aum⁶⁵.

יחד עם זאת Aum הכניסה אלמנטים חדשים להיסטוריה של הדתות היפניות: ציות מוחלט למנהיג, שאמנם מוכר ביפן כחלק מהתרבות הסמוראית, אך לא מוכר בהיסטוריה הדתית. השרשה של התרפסות דרך פרקטיקות של סגפנות נוקשה; סגפנות מוכרת ב-Zen Buddhism אך קיימת מתוך מניע של ניתוק ממושאי הרצון וצניעות ולא מתוך התרפסות כלפי המסטר, עירוני פיזי של כח המנהיג, אנרגיה וידע שעוברים מהמסטר אל המאמין כך שהוא הופך אחד עם המנהיג, הן מבחינה מנטלית והן מבחינה פיזית. הצורה של עבודת גורו שמופיעה כאן דומה לפולחני דתות עולות במדינות מתקדמות. בכל מקרה, עבודת מנהיג לא תמיד הופכת מסוכנת ובעלת כח לא מרוסן כמו במקרה של Aum⁶⁶.

הבודהיזם הטיבטי השפיע כאמור על שוקו. בבודהיזם זה יש מוטיבים הינדים רבים. שוקו לקח את הפרקטיקה הטיבטית שנקראת Phowa, בה תודעתו של אדם גוסס משתחררת מגופו דרך קדקודו. Aum השתמשה באלמנט זה כדי להרוג או לחסל. משמעות המילה היא ללמוד מהגורו ולישם זאת בזמן תהליך הגטיסה כדי להגביר את הסיכוי להגיע להארה ברגע המוות או להתגלגל "גלגול טוב". אין שימוש באלימות בתורה הטנטרית, אך שוקו עשה בה שימוש הפוך ואלים רק משום שספג את

63 תורת הטנטרה = זרם בבודהיזם בעל השפעה מכרעת על הבודהיזם ההודי ועל ההינדואיזם, החל מהמאה ה-5 לספירה. טכניקה זו כוללת בעיקרה שימוש באמצעים פולחניים, מנטרות ומדיטציות. הטנטרה העלתה את חשיבות

היסוד הנקבי האיזוטרי יותר: Metraux, p.197.

⁶⁴ יתכן ביפן מצב בו אנשים ילכו למקדש שינטו בסילבסטר, יתחתנו בטקס נוצרי ויקברו בלווייה בודהיסטית: Kitabatake Kiyoyasu, Aum Shinrikyo: Society Begets an Aberration, Japan Quarterly, Oct.- Dec., 1995, Asahi Shimbun, vol. XLII, no. 4, p.2.

⁶⁵ Susumu, p. 410.

⁶⁶ www.ex-morninglanders.com/Aum/Aum.htm

הנוקשות שבה. עבורו, אם הגורו, הוא עצמו, אומר לך להרוג, אתה חייב להרוג כי זה אומר שזהו הדבר הנכון לעשות. הטיבטים מדברים על משמעות הפוכה ואחד מהרעיונות החשובים אצלם הוא רעיון החמלה⁶⁷.

שוקו השתמש באופן מניפולטיבי בדוקטרינות המזרחיות, וככל שמעמדו הפך פחות יציב, הוא הדגיש זאת יותר⁶⁸. רזי הדוקטרינה הטנטרית הוצגו בשפה שמובנת רק לחברים בתוך הדת הטנטרית, ושוקו הציג דוקטרינה זו רק לאלה שהגיעו לרמה גבוהה יותר בדרך להארה⁶⁹. "The time has come when you wake up and help me. You should never regret at the moment of your death".⁷⁰

ההתפתחות הרוחנית באה לידי ביטוי בדרכים שונות ומשונות, החל מתכשיט ששמו על החזה על מנת להכיל את אנרגיית המסטר, דרך מגע מיסטי על המצח מאחד החברים המוארים (שכבר הגיע להארה), במגמה לזרז את התפתחות הרוחנית, וכלה בשתית דמו של שוקו, מים בהם התרחץ או שתית משקה עם שערות מזקנו⁷¹. יכולות על טבעיות אינן שמורות רק לו, אלא גם לכל מי שיהפוך מואר דרכו. בספרו הראשון, *Your Secrets of Developing Powers*, הוא טוען שהוא, המסטר הנערץ, יראה לך את הסודות לכוחות המיסטיים המדהימים באמצעותם ניתן לראות את העתיד, לקרוא מחשבות, להביא את משאלותינו לידי מימוש, לרחף באויר, לטייל אל ארבעת הממדים ולשמוע את קולו של האלוהים. אם כל אחד מהחברים יגיע לאמת דרך המסטר, הדרך אל המדינה האידיאלית נסללת, שהרי הוא כבר חקר את העולם הפנימי של העצמי והגיע לריחוף, לתפיסה על חושית, ולשבירת מעגל החיים⁷².

התורה של Aum מלאה במוטיבים הינדים. האל המרכזי של Aum הוא שיווה, האל שאחראי על ההרס ועל הבניה⁷³. ב-1985 הוא טען כאמור שחווה התגלות של האל ההינדי שיווה, שבחר בו להוביל את האנושות לגאולה. אז הבין שוקו, שהוא גלגולו של שיווה או ידו של אלוהים, ומשום כך

⁶⁷ compassion = רעיון מרכזי בבודהיזם המהייני. מחויבות חברתית ואלטרואיזם כעקרון מנחה של הבודהה כלפי כל היצורים בעולם, תוך רצון להובילם להארה: Mullins, p. 315.

⁶⁸ Brannen Noah S., A Religious Response to the Aum Shinrikyo, Japan Quarterly, Oct.- Dec., 1995, Asahi Shinbun, vol. XLII, no.4, p.3.

⁶⁹ Ibid, p. 6.

⁷⁰ www.ex-morninglanders.com/Aum/Aum.htm www.Aum-shinrikyo.com/english/message.htm

⁷¹ Ibid, p. 18.

⁷² Ibid, p.14

⁷³ לפי האמונה ההינדית, העולם נברא פגום, המכלול עדין ושבריר והכוחות הפועלים הם כוחות מנוגדים זה לזה. הבריאה, היצירה היא פגומה, נוצרת מהרס ועל כן שבירה ועדינה. תפקידו ואחריותו של האדם, לתמוך בסדר העולמי בדרכים שונות; הקרבת קורבנות והיות האדם מה שמיועד לו מרגע לידתו: Kaplan, p.15

מוטל עליו להיות "אל האור" שיוביל את צבאות האלוהות לבצע את הקרב הסופי של סוף העולם, הארמגדון, במגמה ליצור אחר כך חברה אידיאלית מאותם אנשים שהשיגו כוחות על. החברה תקרא "ממלכת Shambhala". ב- 1986 טען שחווה הארה נוספת בהרי ההימליה, התעוררות ועליה באנרגיה שאמרה לו לעזוב את הגוף, החשיבה והתחושות ולהוביל להתפתחות רוחנית. לאחר עליה לרגל להרי ההימליה, כתב שוקו "עכשיו אני חפשי לעזוב את גופי הפיזי, בכל זמן ובכל מקום"⁷⁴. ב-1987 טען שפגש את הדלאי לאמה חזה אמר לו שהוא הדלאי לאמה של יפן, ושעליו מוטלת הפצת הבודהיזם ביפן. הבעיה עם הצהרות מסוג זה שהן סובייקטיביות. כדי לגרום לאנשים להאמין לטענות הגרנדיוזיות שלו, טען שוקו שיש לו כוחות על טבעיים, כולל יכולת לרחף באויר ולשהות מתחת למים, וכן לשנות צורתו לכל צורה שיחפוץ, להיזיז אובייקטים ולשנות צורתם מבלי לגעת בהם. בסרטי האנימציה של Aum, נראה שוקו גורו נערץ, רזה ויפה, למרות שבמציאות הוא נראה ההפך מהמתואר, עובר דרך קירות ועף מעל ערים. כל אדם עם מעט אינטליגנציה היה מבטל בזלזול מעשי גבורה אלה, אך כוחותיו היו הגורם לצירופם של אנשים רבים לתנועה. הערצה ופולחן אישיות אינם חדשים בהיסטוריה הדתית. תופעות מעין אלה מוכרות בתרבויות רבות, אך בבודהיזם לדוגמא מדובר על הדרכה ודוגמא אישית ועל סיפוק צרכי החברים לפני צרכי המסטר. כלפי שוקו היתה זו הערצה עיוורת⁷⁵.

בהרצאותיו מדבר שוקו על הצורך לשנות אנרגיה הרסנית לאנרגיה חיובית, כשההמנעות מהרס תעשה ע"י מלחמה גרעינית. כדי שהעולם יהיה עולם טוב יותר, יש צורך בהרס (רעיון הינדי מובהק). 30000 איש צריכים להגיע לחופש על מנת להציל את העולם מגורל זה⁷⁶. הארמגדון האמור הוא למעשה תוצאה של הסינקרטיזם, משום שבהרבה דתות אחרות קיימת האמונה שהעולם צריך להגיע לאחרית הימים כדי שיווצר עולם טוב יותר. המוטיב הזה חוזר ביהדות, באיסלאם, בנצרות, בהינדואיזם ובדתות נוספות.

לפי הבודהיזם המהייני, בודהה מת לפני כ- 3000 שנה. האלף הראשון היא תקופה שנקראת Shoho, תקופת הזהב, בה אנשים חיו לפי תורתו של בודהה, לפיכך חיו בהרמוניה ובשלום. תקופת האלף השני היא Zoho, בה היתה הענות כללית להגות הבודהה, אך היתה גם סחיפה למחוזות אחרים. התקופה השלישית, Mappo, בה כולם שכחו את הגות הבודהה והתוצאה היא סבל צרוף. זהו סוף העולם, סוף הדהרמה⁷⁷. ויש להרוס את העולם כדי לבנותו מחדש. זוהי הדהרמה, כוחות ההרס

⁷⁴ Susumu, p.388

⁷⁵ Kitabatake, p. 2.

⁷⁶ Mullins, p. 316.

⁷⁷ המושג המרכזי ביותר בהינדואיזם. מבטא את תפקידו של האדם כתומך בסדר העולמי ע"י יצירה ובריאה בקרבן וע"י עשיית תפקידו מתוך המעמד שלו.

והבניה של האל שיווה. אך אם יאמינו יותר ויותר אנשים בהגות של Aum, יפן יכולה להפוך לחברה לאומית והעולם יכול להיות מקום של שלום גלובלי⁷⁸.
 חברה אוטופית, עליה דיבר שוקו, היא תכנית שכונה, "תכנית כפר הלוטוס". זוהי חברה קטנה שתהווה גרעין מספק לבנות חברה חדשה של אנשים חופשיים מקארמה, שהגיעו אל ההארה⁷⁹. חברה כזאת לא תהיה אפשרית עד המלחמה הסופית, מלחמת עולם שלישית, ארמגדון. הרבה תנועות בכל העולם מדברות על סוף העולם ועל ארמגדון או מלחמת עולם 3, אולם השוני ב Aum הוא שהם פעלו אקטיבית להביא את סוף העולם, והפעילות נעשתה בדרכים לא קונבנציונליות.
 World war 3 is bound to occur... I stake my religious life on that. It will certainly happen...I will not die. When the time comes for me to die, I will⁸⁰ discard my body.

In that sense, I am free⁸¹"

המנהיג היה למעשה גורו עם שילוב של מחלת רדיפה ורעיונות גדלות⁸¹. הוא שכנע את החברים שהתבודדות ובידוד וכן המנעות מחטאים בחוץ הם לטובת הרווחה שלהם ודרך קצרה יותר אל ההארה. כך הוא הגן על עצמו למעשה, כי ככל שהוא הפך אובססיבי בנוגע לטעויות החברה היפנית, הוא חש שהוא מאבד בטחונו באנשיו ואף בכח הבודהיסטי. שוקו אף השתמש בסמים כדי לשמור אותם צייתנים⁸². הוא יותר שלט בהם מאשר הדריך או הנהיג והשתמש בכח ההשפעה שלו כדי לשלוט בהם. הוא יצר עוד דרגות של הארה רק כדי להעלות ולהאדיר את עצמו⁸³.
 אין ל Aum טקסטים מקודשים. שוקו הוציא לאור מספר עבודות שרובן מתוך דרשותיו. כאמור תורתו שואבת מבודהיזם, מהינדואיזם, מדאואיזם, מהגותו של האסטרולוג הצרפתי Nostradamus (1503-1566) ומ-1995 כשהדרשות התמקדו יותר ויותר בחזון האפוקליפטי, רעיונות נוצריים החלו לבוא לידי ביטוי כמו, התגלות, אחרית הימים ומיסיונריות. האמונה של הברית החדשה בדבר חיים שלאחר המוות מנוגדת לאמונות המזרח, שמאמינות בגלגול נשמות. שוקו דיבר על עצמו במונחים של נביא כאשר בנבואותיו הוא חזה את העתיד, ואמר שהכלכלה היפנית תתמוטט ושזה יוביל את יפן למדינת צבא וירטואלית, שתשקע בים ב-1996 ושתתרחש מלחמה בין ארה"ב ויפן ב-1997⁸⁴.
 בתנ"ך היו מתיחסים אל שוקו כנביא שקר מאחר ונבואותיו לא התגשמו. הוא לבש מעטה של

⁷⁸ Metraux, p.1144

⁷⁹ Mullins, p. 317.

⁸⁰ April 93, lecture .www.aum-shinrikyo.com/english/teaching/plasma.htm

⁸¹ Young, p. 244.

⁸² Young, p 242.

⁸³ Young, p. 241.

⁸⁴ Kaplan, p.17.

⁸⁵ www.watchman.org/Aumpro/htm

“קדוש”, אולם ע”פ הברית החדשה יש רק קדוש אחד, ישו, ומי שטוען שהוא קדוש, הוא אנטי קדוש. במספר דרשות, דרך אגב, מדבר על עצמו שוקו במושגים של ישו. הנוצרים מצידם התנגדו לתופעת Aum וטענו כי אלוהים יחליט על זמן סוף העולם ולא אדם, אך אין מה לפחד מפני יום זה, כי עוד רחוק היום. לבני האדם לא נותר אלא לכבד את רצון האל ולהגן על יצירתו, הווה אומר, לשמור על העולם ועל בני האדם⁸⁵.

ההקשר היהודי

Aum מתוארת למעשה כשיא התעמולה האנטישמית ביפן בעשור האחרון. אין זו רק כת עם מערכת תעמולתית מיומנת, אך הארגון היחיד בעולם, שביצע מוות כימי והתקפות טרור ביולוגיות, כמו התקפת גז הסארין ברכבת התחתית בטוקיו ב-20 במרץ 1995. לכן, אולי נכון לשאול אם הכת מהווה איום על העם היפני, על העולם, ועל היהודים בשם האנטישמיות. כדי להבין את

האנטישמיות של Aum, יש להבין את האידאולוגיה הפוליטית-דתית שלה ואיך רואה המסטר ביהודים אויבים, "מונעים בכוחות השטן וסוכנים של הרשע".⁸⁶

אם אמריקה היתה המטרה הראשונה של שוקו, הקהילה היהודית היתה השנייה. Aum טענו שהיהודים השתמשו ביתרונם על גב החורבן היפני לאחר מלחמת העולם ה-2, כצעד בקונספירציה להשיג שליטה עולמית מוחלטת. הם ראו בארה"ב כנשלטת ע"י ההון היהודי, שכיוון את ה"בונים החפשיים", בעוד האחרונים השתמשו לכאורה באומות המאוחדות להשיג שליטה עולמית. היתה למעשה הצהרת מלחמה על היהודים, בשם כל האנושות. בעיתון של Aum נכתב עוד כי, "יש ללחום מלחמת חורמה בשלטון הצללים שרוצח מתחת למעטה עקרונות ומתכנן לעשות שטיפת מח ולשלוט בכל השאר. יפנים, התעוררו, הקנוניה של האויב תקרע את חיינו לחתיכות".⁸⁷ היהודים הואשמו בכל עוולות העולם, החל מבוסניה, רואנדה וכלה בקמבודיה. שוקו ראה ביהודים החוליה המקשרת בין האויבים מבית, האריסטוקרטים השחורים, האינטרנציונלים, היפנים הקוסמופוליטים והיפנים היהודים, על כל אלה שם תוית.⁸⁸

המחקר על התייחסות היפנים ליהודים כיום מצביע על כך שיפן היא מקרה מיוחד באנטישמיות המודרנית, משום שיש מעט יהודים ביפן והיפנים אינם מבחינים בינם לבין אחרים שאינם יפנים. מקור האנטישמיות איננו ביפן, והקונטקסט איננו של קונפליקט. יהדות מעולם לא איימה על הדתות ביפן, אך זה לא מנע גלי אנטישמיות במאה ה-20.⁸⁹

אנטישמיות ביפן, מוגדרת כאמונה בדבר קונספירציה גלובלית שמאיימת להרוס את יפן, כאשר מקורה הוא פחד מפני זרים, מדמות היהודי כפי שמצטיירת מהספרות המערבית, מתאולוגיות נוצריות, ומתאורית הקונספירציה של הפרוטוקולים של זקני ציון. פרוטוקולים אלה התקבלו כנראה על הדעת היפנית משום שדמו לתאוריה המקומית של איום דתי נסתר על יפן שהופיע 100 שנה קודם לכן.⁹⁰ באמצע שנות ה-80 החל גל של אנטישמיות ביפן, כאשר עשרות ספרים אנטישמיים נמכרו במיליוני עותקים. חלק מהאחריות על הפצה זו היה על השמאל היפני שהיו אנטי ציונים בהתבטאויותיהם, והדבר הוביל לדה-הומניזציה ודה-לגיטימציה ביחס ליהודים. כמה אידאולוגים

⁸⁶ Susumu, p.399.

⁸⁷ Anti-Semitism Worldwide, 1995-6 Project for the Study of Anti-semitism, Tel-Aviv University, p.265-6.

⁸⁸ Brackett, , p.108.

Kowner Rotem, On Ignorance, Respect and Suspicion, Current Japanese Attitudes toward Jews, ⁸⁹

Analysis of Current Trends in Antisemitism, Hebrew University of Jerusalem, 1997,

<http://sites.huji.ac.il/www~jcd/>.

⁹⁰ Anti-Semitism Worldwide, 1995-6, 1997-8, p.267.

מהצד השמאלי קיצוני של המפה הפוליטית, הפגינו נגד קונספירציה בין לאומית של היהודים⁹¹. אחד מהמחברים הפופולריים של הספרות האנטישמית והפוריים ביותר, שהיה שר ונוצרי קיצוני, Uno Masami, הוציא 2 ספרים ב- 1986 וטען בהם שארה"ב היא אומה יהודית, שמונעת ע"י ממשל צללים יהודי חשאי. ב- 1992 סופר אנטישמי חדש Ota Ryu, השמיץ את הקנוניה היהודית, שמטרתה להרוס את יפן במגמה להחזירה לתקופת נארה, 1200 שנה אחורה. בתחילת 1995, 2 ספרים נוספים שיצאו האשימו את היהודים ברעידת האדמה ב- Kobe בינואר 1995.

לכן האנטישמיות של Aum התפתחה ביפן שביטאה רעיונות אלה כבר בעבר, אך הפעם בצורה קיצונית יותר. הפרסומים של Aum היו אפשריים כשם שהסכימה הממשלה לפרסם כל חומר אנטישמי אחר, כי היא שמרה על חופש הבעת דעה. האפשרות הזאת מאפיינת את יפן בכל נושא כי חופש הביטוי מאז המלחמה הוא מוחלט ומעוגן בחוקה⁹². לפרוטוקולים⁹³, היתה השפעה חזקה מאד ביפן, כי הם הוסיפו ממד חדש לתאוריות הקונספירציה המקומיות, שהיתה חלק חשוב באידאולוגיה ובתעמולה של Aum⁹⁴.

בהגות של Aum ישנו הטקסט המלא של הפרוטוקולים של זקני ציון. מה שמעניין שבתרגום לרוסית מתווספים לטקסט עוד 58 מאמרים אנטישמים, בעוד שבאנגלית הם לא מופיעים כלל. בנוסח הרוסי, יש האשמות שקריות על היהודים ועל המסורת שלהם בהיסטוריה הרוסית, והתייחסות לחטא קדום של היהודים, הסנהדרין, התלמוד החדש, הברית הישנה בשם הבולשביקים⁹⁵. באחד מהפרקים, בו מובאים הפרוטוקולים, מדובר על הקונספירציה שלהם. המילה המפורשת "יהודים" איננה מופיעה, ובמקומה מדובר על הכח שמשפיע על העולם המודרני, ששולט במדיה ולכן הוא שולט בעולם ובאירועים שמתרחשים בו. אפילו התפוררות הגוש הסובייטי היא תוצאה של מניפולציה של העם המסתורי הזה במטרה לסיים עם היריבות שלו למערב. למרות שהמילה יהודים לא מופיעה בטקסט, ברור שאין שום טעות בזיהוי, כי שוקו מדבר על עשרת הדיברות שהן קדושות להם, ועל שליטתם בעולם הכלכלי ובבנקים. " הם שולטים בשיווי המשקל של המחירים העולים. הם צוברים כסף בלי לעבוד, הם משחקים משחקים עם האינטליגנציה שלהם. המניפולציות שלהם אינטליגנטיות". בדיונו על השטן והטבע המטריאליסטי, שוקו טוען שהעולם הזדהם ע"י מטריאליזם ושהוא תחת שליטת השטן. " הם לא ישלטו בנו. לא נאכל את האוכל שהם מאכילים אותנו". לכן Aum מתייחס

⁹¹ Anti-Semitism Worldwide, 1995-6, p. 263.

⁹² Anti-Semitism Worldwide, 1997-8, p.282.

⁹³ שהגיעו עם החיילים ששבו מסיביר ב- 1918

⁹⁴ Anti-Semitism Worldwide, pp. 262-3.

⁹⁵ התרגום לגרמנית מופיע בצורתו הראשונית עם מעט נתונים: Ely Karmon, The Anti-Semitism of Japan's Aum Shinrikyo, A Dangerous Revival, p.7, http://ict.org.il/articles/Aum_antisemitism.htm

אל עצמו כאויב של השלילי הזה, הכח המסתורי, המניפולטיבי, החזק והמאוחד, ללא השם, היהודים.⁹⁶

אפילו בכלא שוקו המשיך לעדכן את תלמידיו בנוגע ליהודים ולישראל. כשהוא דן במשמעות הארמגדון, הוא אמר: "אני זוכר שזה קרה בשבוע הראשון של נובמבר 1995, כשראש ממשלת ישראל, רבין, נרצח. מנהיגים מכל העולם התאספו בישראל. אני מתייחס לזה כסוף אירוע מנובא, מלכים מתכנסים בארמגדון".

מה שמעניין שהשואה והכחשת השואה, נושאים של שמאלניים במערב, על השלוחות שלהם ביפן, לא מופיעים באידאולוגיה של Aum.⁹⁷

שוקו נדרש להסביר אירועים קשים ותופעות קשות על מנת לשכנע את התלמידים לאחד שורות ולהתארגן לקראת הקרב הסופי והמכריע כנגד השטן והמייצגים שלו ביפן. לא מפתיע שהתקפת הגז ברכבת התחתית באה לידי ביטוי כנבואה בפרק התשיעי בפרוטוקולים: "אתה אומר שהגויים יצמחו מעלינו, אך הם לא מנחשים מה עומד להתרחש בזמן הקרוב; במערב יש לנו כנגד זה תמרון טרוי מחריד שמצריך הרבה אומץ ושלווה- הרכבת התחתית של הכרך, הפרוזדורים התת קרקעיים, שלפני שהזמן מגיע, הקפיטליסטים נוסעים בהם, אז הם יעופו באויר עם כל הארגונים שלהם"⁹⁸. אחת מהשאלות שעולות עם קריאת התעמולה של Aum, היא בדבר העדר התקפה על ארה"ב, וזאת בניגוד לאנטי אמריקאיות האגרסיבית, שבאה לידי ביטוי קודם לכן. זה אולי מצביע על זהירות המנהיג בנוגע לקונפליקט הישיר עם כח העל בשלב רגיש זה של ההתפתחות החדשה של ארגון Aum. במקום לתקוף את האמריקאים, היהודים הפכו לשעיר לעזאזל.⁹⁹ ביפן, תסכול כלפי המערב יבוא לידי ביטוי באנטישמיות. מסיבה פרגמטית, הנהגה חדשה של Aum החליטה להשתמש בדמות הדואלית של היהודים במטרה לקדם ולהגדיל את האידאולוגיה והמטרות האסטרטגיות¹⁰⁰.

Devil's Nature, A Special Interview with Master Asahara, Mahayana 31, 1990.⁹⁶

⁹⁷ Karmon, p.6.

⁹⁸ Garry A Greenwood, Mabikari and Aum, In the Grip of the Black Hand, <http://rickross.com/reference/huml.html>.

⁹⁹ Lee Charles, Newsweek, 16 May, 1994.

¹⁰⁰ Karmon, p. 7.

היום

למרות החשיפה של המעמד החוקי, פריבילגיות המס שניתנו ל **Aum** כארגון דתי, והסערה הציבורית שבאה לאחר התגליות המדהימות אודותיהם, אם נעקוב אחר אירועי התקפת הגז נראה כי **Aum** חזרה לחיים ולפעילות בתחילת 1997. הממשלה לא רואה עוד ב **Aum** איום, ובהתאם לסוכנות החקירה החשאית היפנית, נמצאת **Aum** תחת השגחה צמודה¹⁰¹.

כש **Aum** ב- 1995 הוצאה מחוץ לחוק, 30000 חברים השתדלו לחדש את הפעילות, ועדות לכך היא דוקא ברוסיה, שם צמח פלג אנטישמי גדול. ברוסיה פעלו בשיאם כ- 30000 בעוד ביפן פעלו כ

¹⁰¹ Karmon, p.6.

10000, אולם רק 3000 מהם היו בפועל חסידי Aum, דהיינו, חיו בקבוצות מבודדות ופעלו בארגון כל יום, כל היום.

היום מספרם כ- 2000 חברים. יש להם 28 מרכזים, ב- 18 מחוזות ביפן. הם עובדים בדרכים מיטיונריות ואחרות. מתוך 400 שנעצרו ב- 1995, 155 חזרו ל Aum לאחר השחרור¹⁰².

Aum הרחיבה את הפעילויות הכלכליות שלה. יש לה 13 עסקים בבעלות הארגון, 5 חנויות שמרויחות ביליוני ין ממכירת מחשבים זולים, כמו שהיה נהוג ב Aum לפני כן, והיא ממשיכה לאסוף סכומים גדולים מהמצטרפים. המשטרה דיווחה שב 4 החודשים האחרונים של 1998, הם הרויחו יותר מ 200000 דולר מ 310 סמינרים ל 7000 איש. בשבוע הזהב, באביב, שילמו 200 חברים כ 150000 ין להצטרף. כך יש שוב כסף לפעילויות אידאולוגיות, דתיות ופוליטיות.¹⁰³

לפעמים Aum מוכרת עצמה כקבוצת יוגה או כספונסרים של סרטי אנימציה. מיליוני עלונים למטרת גיוס עם תמונתו של שוקו מחולקים היום בכל פינה ברכבת התחתית, בקמפוסים באוניברסיטאות ובתיבות הדואר¹⁰⁴.

שליטה מחשבתית, היא עדיין חלק מעסקת החבילה למצטרפים, ועד היום ניתן לראות חברים בארגון עם חוטים חשמליים על הראש במטרה לסנכרן את גלי מח שלהם עם אלה של המנהיג¹⁰⁵.

כיום יש ל Aum אתרים רבים באינטרנט¹⁰⁶, והיא נגישה ביפנית, רוסית, אנגלית וגרמנית. התוספת הגרמנית של אתר האינטרנט מצביע על-כך ש Aum מחפשת קרקע חדשה להתרחבות. ניתן לקרוא את החדשות האחרונות מבית המשפט, המנונים, זכרונות של הפעולות המסתוריות והגאוניות של המסטר. יש להם תחנת רדיו והם מתכננים להקים גם תחנת טלוויזיה¹⁰⁷.

החברים בארגון לא מזכירים את הפשעים. נאום יום הדין של שוקו מופיע במגזינים של Aum כמו גם דוקטרינת המוות, למרות שאותה אוסר שוקו לפרסם לפי שבועה. לרוב יש תוספת לנאומים ולשאר הטפות המסטר בדבר החשיבות של המסירות למסטר¹⁰⁸.

יש להם תאריך חדש לארמגדון, שנת 2003, מה שאומר אולי שאנו לא רחוקים מגל נוסף של קיצוניות¹⁰⁹.

¹⁰² Japan Times, 19 March, 1998.

¹⁰³ Associated Press, 14 March, 1999.

¹⁰⁴ Murakami Mutsuko, The Cult That Won't Die, Astaweek, 18 Dec. 1998.

¹⁰⁵ Olson, p.5.

¹⁰⁶ אני מצאתי מעל 54500 דפים תחת הערך

¹⁰⁷ www.Aum-internet.org., http://Aum-shinrikyo.com

¹⁰⁸ Karmon, p.5.

¹⁰⁹ באינטרנט, ליד ציון התאריך החדש, אומר שוקו שהוא לא מתייחס לתאריך כאמת מוחלטת, אלא תלוי נסיבות חברתיות: Karmon, p 7.

כששוקו היה במשפט, Aum הונהגה ע"י Reika Matsumoto, בתו, שעקבה אחר הנחיותיו של בכיר בשם Fumihiko Joyu. Chorobu, השתחרר בסוף 1998 ויש הטוענים כפי שאמרתי שחזרתו תדחוף ותעורר את Aum.

סיבה נוספת לדאגה בדבר ההתפתחות העתידית של Aum היא שני ילדיו הקטנים של שוקו. הוא אמנם מאחורי סורג ובריח, אולם הם גדלים אצל חברי Aum ומתחנכים על תורת אביהם. יש אפשרות שהם ילחמו על השליטה בארגון או שהם יכנסו לנעליו של אביהם במטרה לארגן פשעים בעתיד¹¹⁰.

Aum מחדשת את פעילויותיה ומבקרת את פעילות הממשלה, למרות שזו האחרונה לא יכולה לחסל את Aum לחלוטין מטעמים של חתרנות, כי החוק ניתן להפעלה רק כשקיימת סכנה ממשית. Aum יכולה לצוץ בשם אחר תחת כסות של ארגון בודהיסטי אחר, ויהיה קשה מאד להוכיח שזוהי אכן Aum. זה מביא לקושי נוסף, ששם את Aum בצל וכך קשה מאד לעקוב אחר התפתחויות, והצטרפות אנשים מבלי באמת לדעת במה הם מעורבים. הדרך היחידה למנוע את תחיית Aum ולהבטיח שאסונות כמו שהיא יצרה לא ישנו היא לחנך את הציבור על האסונות שהיא יכולה לגרום ולמנוע את ההתפשטות שלה. אך יפן מאד איטית בתחומים אלה. אם Aum תצמח שוב, הממשלה לא תעשה דבר שאחר כך ניתן יהיה להאשימה בגינו¹¹¹.

כדי למנוע מקבוצות כמו Aum מלצמוח בעתיד, יש לבנות אסטרטגיה גלובלית. הכוונה היא כי יש לעקוב אחר התפתחות של נשק לא קונבנציונלי באופן גלובלי, לשפר את האחסון שלהם, ולבנות אלטרנטיבות למדענים כדי שלא יתפתו למכור את הידע שלהם למדינות כמו לוב צפון קוריאא או קבוצות כמו Aum. גם G-7 הוציאה הודעה רשמית בדבר שיתוף פעולה בינלאומי כדי להתמודד עם הטרוריסטים. אסור לזלזל בטרור פנאטי ויש צורך בפעולה משותפת, שתעשה במסגרת הסכם בינלאומי של כל המעורבים כנגד פעולות טרור קיימות וכנגד קבוצות עתידיות לפני שהן צצות¹¹². חלק נוסף של האסטרטגיה הגלובלית נגד טרור, הוא אישור בינלאומי שיצור סוכנות בינלאומית שתיתן הסמכה למחקרים על חברות פרטיות של נשק כימי. המאמץ הזה הכרחי כדי שטרוריסטים לא יפנו כמו Aum לנשק כימי.

אמריקאים וקבוצות פוליטיות אחרות גילו עניין רב בדמותה של Aum כקבוצה שמבשרת את איום הטרור שלובש ופושט צורה ושאין לו בעיה לאכוף חוק או משטר. אך יש עובדה חשובה שהיא מעבר

¹¹⁰ Japan Times, 19 March, 1998.

¹¹¹ Shoko Egawa, Aum Shinrikyo Three Years Later, 27 Nov., 1998
<http://www.nttts.co.jp/fpc/e/shiryu/jb/j9831.html>

¹¹² Grigg, p.3.

לכל אלה: מקורית עד כמה שתהיה, יש לזכור כי היה ל Aum קשר עם תשלובת צבאית- תעשייתית ורשת אינטלקטואלית עם רוסיה¹¹³.

Aum היא דוגמא לטרור של חברת השפע היפנית, חברת High- Tech שרבים בתוכה הולכים לאיבוד ביו המרוץ אחר הקדמה למסורת החזקה. על כך בפרק הבא.

מתורה נסתרת לטרור

Aum החלה כדת חדשה, כמו רבות שצומחות במקומות שונים ואף סיפקה רוחניות למי שחיפש זאת. ההתקפה על הרכבת התחתית היתה אקט רציונלי. חברי הארגון רצו לפגוע בכמה שיותר שוטרים על מנת שאלה לא יפריעו להם לישם את מטרתם. הזמן דחק בהם והם לא יכלו להרשות לעצמם להתמהמה עקב הארמגדון הממשמש ובא. הפעולות שהם נקטו היו לוגיות ביחס לקונטקסט של המערכת הערכית שלהם. הם נתנו לעצמם את הלגיטימציה שנמנעה מהם וחשו מחויבים להתעמת עם החברה¹¹⁴. כך הורים החלו להתלונן על שטיפות מח לילדיהם, וכך כאמור נרצח עו"ד שלקח על עצמו לעקוב אחר הפעילויות הבלתי חוקיות של Aum והיווה איום על פעילות דתית ועל אמונות

¹¹³ ibid, p.4.

הארגון. הוא היה עבור **Aum** מה שאויב הג'יהאד עבור מוסלמים, שאף היא יוצאת במלחמה דתית כנגד מי שמאיים על האיסלאם ואמונותיו¹¹⁵.

מערכת היחסים של שוקו עם התקשורת היתה דו סטרית. כמו כל מנהיג של דת חדשה ביפן, גם שוקו הפך לדמות פופולרית בתכניות ראיונות. על שער ספרו נכתב "הוא כתב מוזיקה, הוא עשה סרטים, הוא היה דמות דתית גדולה והוא אישיות בולטת בתכניות ראיונות בטלוויזיה". אין זה משנה אם החברה התייחסה אל **Aum** כקבוצה דתית טובה או רעה, או שהיתה סקפטית לגביה ואין זה משנה שקבוצות דתיות אחרות הוקיעו אותה מתוכן. כל קבוצה הגנה על עצמה ועל שמה מסיבותיה היא. החשוב הוא כי פרסומה של **Aum**, הפופולריות שצברה והסביבה הפורה שנמצאו לרעיונותיו נבעו מהמדיה ומהביקורת הציבורית¹¹⁶. מאז מלחמת העולם ה-2, המדיה ניזונה מפנטזיות אפוקליפטיות, כאשר המלחמה היא פקטור עצום לסיפורים שקיבלו במה. סיפורים על יקום תחת איום ועל יקום שמעורב בעימות עצום עם פלנטות הרשע, ועוד כהנה וכהנה. לרוב היו אלה יפנים שנלחמו נגדן, או שהגיעו אחרי אחרית העולם ועזרו לשארית הפלטה.

לא במקרה, כת כה אלימה מופיעה לראשונה ביפן ורוצה להביא את הארמגדון. זו המדינה היחידה שחוותה פצצת אטום. האלמנט הזה מופיע ב **Aum**; הכל מתחיל מחורבן, שריפות, ערים מתפוררות, חלקים שמתמוטטים לים וארמגדון המשולב בשואה גרעינית. ואז, מפינה קטנטנה יש אזור רוחני שקט, עם קבוצה מ **Aum** שמתרגלים פרקטיקות מדיטטיביות. דמיונות של סוף העולם ופנטזיות היו קיימים תמיד. זהו חלק מהרפרטואר האנושי. אך כאמור הנשק שיכול להפוך פנטזיות אלה למציאות לא הופיע עד כה. יתכן ואפשר יהיה לתלות את הסיבתיות באפיו של שוקו¹¹⁷.

רגשי נחיתות בפסיכולוגיה מוסברים כבסיס של שאיפה למצוינות. חוסר הזוהר של סוקרטס גרמו לו להעשיר את פנימיותו. אך לא כל אדם יודע להמיר את רגשי הנחיתות לאנרגיה חיובית. חלקם ממירים הופעה זו בפעולות אנטי סוציאליות ואף בביצוע פשעים. בפסיכולוגיה זה נקרא פיצוי יתר. זהו למעשה מפתח להכרת ולהבנת שוקו. פיצוי היתר אצלו בא מתחושות קיפוח בילדות. אחד מהמופעים לכך, היא האובססיה שלו לכסף. כשהוא נעצר, נמצא לידו תיק עם 10 מליון דולר במזומן. הוא גם חשב שיפיק הנאה מרובה משלטון נעלה על היפים האמיצים והחכמים. רוב אנשי צוותו היו צעירים יפים ומוכשרים שסיימו את האוניברסיטאות המפורסמות והטובות ביותר¹¹⁸.

ממחקרים שנעשו על מבנה אישיותם של חברי **Aum** מתברר כי רובם היו תלמידים טובים לא מטעמים של אהבה ללימודים ומהצבת מטרות של הצלחה, קרירה והתקדמות בחיים. הם פשוט היו

¹¹⁴ Olson, p. 5.

¹¹⁵ Brannen, p.4.

¹¹⁶ Japan Echo, Insight and Analysis From the Japanese Media, Spring, 1995, vol.22, p.48.

¹¹⁷ Brannen, p.5.

¹¹⁸ Metraux, p.203.

מבריקים והצלחה בלימודים לא דרשה מהם מאמץ כלל. הם לא היו חברים בתנועות נוער או בארגוני נוער שונים כגון איגודי ספורט, לא היה להם עניין מיוחד בשום דבר, והם מעולם לא גילו מעורבות חברתית כגון הצבעה לדיאט, (=הפרלמנט היפני). הקשר שלהם לדת היה אפסי, דוגמת ביקור במקדש שינטו פעם בשנה בסילבסטר. הם נגעלו ממטריאליזם, משחיתות פוליטית ומהזיהום הסביבתי שיצר דור ההורים שלהם. הם בילו זמן מועט ביותר עם הוריהם שהיו רוב הזמן עסוקים בקידום קריירה, כדי ל"שלם" לילדם תשומת לב. הוריהם טיפלו בהם אך הם בקושי היו שם בשבילם. לא היו להם כמעט זכרונות של תא משפחתי. הם נרשמו לאוניברסיטאות הטובות ביותר כדי להענות להוריהם ומשום שלא היה להם משהו טוב יותר לעשות בזמנם. הם הגיעו ל Aum כי חיפשו אטרקציה, קבוצה חברתית להשתייך אליה מתוך תחושת תלישות, והסתקרנו מרעיונותיו של ה"סופרמן". הם היו נטולי אמונה לחלוטין, דבר שאפשר להם לאמץ אידאולוגיות חדשות. "אנחנו ילדים של דור שאין לו אישיות", כך אמר אחד מחברי Aum במחקר שנערך על ההרכב האנושי של Aum.¹¹⁹ נתנה להם זהות. דוגמא טובה לכך הוא Murai Hideo, שהיה חבר בכיר בארגון. הוא למד באוניברסיטת Osaka אסטרופיזיקה, קיבל עבודה טובה בממשל היפני, התחתן עם בחורה "מבית טוב", עזב הכל והצטרף ל Aum.¹²⁰ במקום להיות בורג קטן במערכת בה הם עבדו ביום יום, כמהנדסים או מדענים בתחומים כמו פיזיקה, כימיה ואלקטרוניקה, ב Aum הם יכלו להיות מנהלי המחלקה הטכנולוגית של הארגון, התעסקו עם הרבה מאד כסף, ויכלו לפתח ציוד משוכלל ולערוך איתו מחקרים באוירה פתוחה, כאדונים לעצמם. שוקו רכש את אמונם עם חזון הארמגדון. העדר האתיקה במוחם של מדענים אלה מדאיגה ואולי מרמזת על החברה של היום. המטרה היום היא להעשיר את החברה, לחזק את הצבא בדרך של שעבוד המדע כדי להשיג כח. הלחץ אף גדל לאחר המלחמה כשהכלכלה הצומחת הפכה למדע החדש שיש לשרת. מיידיות ותוצאות מעשיות לא מעודדות מחשבה עמוקה ומוחקות טוטאלית ענייני מוסר, שמדע מתקדם אמור להתעמת איתו. מדענים אלה חונכו בואקום, כאשר מטרה אחת עומדת מול עיניהם, להתמחות במקצוע הספציפי שלהם.

כשהם סיימו את האקדמיה, העולם טפח על פניהם: העסקת עובדים במערכת היררכית, מעגל החיים המחייב של משפחה- נישואין- עבודה- חברה שמרנית ולוחצת. לצעירים הללו היו חלומות ואמביציות. את ההבטחה להשיג את מושא רצונותיהם הם מצאו ב Aum האטרקטיבית¹²¹.

¹¹⁹ באמריקה קוראים לדור הזה דור ה-X אצלנו, דור מזוין.

¹²⁰ Metraux, Daniel A., Religious Terrorism in Japan, The Fatal Appeal of Aum Shinrikyo, Asian Survey, A monthly Review of Contemporary Asian Affairs, University of California Press, vol.XXXV, no.12, Dec. 1995, p.1149.

¹²¹ Brannen, p.7.

הם היו חסרי אנושיות ומוסר, גדלו על סרטים אלימים וקומיקס¹²², הם אף התייחסו לאנשים שרצחו עם הסארין, כירקות¹²³.

כשנשאלו מדוע לא עזבו את Aum לאחר מרץ 1995, הם אמרו שגם אם ההאשמות כנגד שוקו יסתברו כנכונות, אין להם לאן ללכת, מאחר והם ניתקו כל קשר עם עולמם הקודם. Aum נתנה להם חיים חדשים, גם אם הם התגלו כחולים. המרוץ אחר כסף, מעמד, סיפוק רגעי של הנאות, אוכל טוב ומטריאליזם, הוא למעשה חיפוש חיצוני של האושר ולכן הוא תמיד יהיה מוגבל. הם אמרו שההשפעה של Aum עליהם היתה גדולה. הם הפכו יותר רגועים ופחות סובלים מתחושותיהם הפנימיות. הילד העיוור הלא מוצלח, העני, שלא התקבל לאוניברסיטה, הקים ממלכת רובוטים, מימש את חלומו הפנטי והפך לאוטוריטר, כאשר Aum הפכה לתוספת של האגו שלו¹²⁴.

Aum היא סימפטום יותר מאשר סיבה לאיום ההולך וגדל של נקודת משבר של הדור הצעיר ביפן היום. Aum היא תוצאה של החברה המודרנית בה אנו חיים, אומרים היפנים, ועלינו להבחין בתוצאות שהמערכת של חברה זו יוצרת. מי שאומר שזוהי סטיה שאיננה קשורה לחברה המודרנית היפנית, עושה טעות חמורה כי הוא מתעלם מהעובדה שחברה זו תורמת לכתות להפך לכתות פשע¹²⁵.

יש שמאשימים את שיטת החינוך היפנית בתוצאה של סטיה חברתית זו. החינוך היפני הוא דוגמטי מאד. חינוך כזה יכול להוליד מדענים מוכשרים שמסוגלים ליצר גז סארין אבל לא מבחינים בהבדל בין מנהיג רוחני אמיתי לרוצח מטורף. הלמידה היא למידה בשחור ולבן. תלמידים לא נדרשים לחשוב באופן יצירתי ועצמאי. הם מיישמים למידה באופן אוטומטי בלי ביקורת עצמית¹²⁶. שוקו השתמש בחלל הרוחני שהחברה המודרנית יצרה אצל האנשים שנהו אחריו. התפוררות המוסר, התפוררות התא המשפחתי והתא השבטי, הדגשת הסיפוק העצמי על חשבון האחר והתרחבות האלימות כתוצאה מפירות ערך חיי אדם. כל אלה הותירו אנשים בתחושת ריקנות וללא כיוון. התופעות הללו ביפן מאד נפוצות כחלק מעולם האומות המתקדמות. זה כולל חיים תחת לחץ חמור, תחרות גדולה מאד בכניסה לאוניברסיטאות בעלות שם ורצון להשתייך למעמד גבוה על מנת לא לצאת מן המרוץ. שוקו הבטיח להם הגשמה מלאה, עצמאות ביחס לחברה, וכוחות על שיובילו אותם להארה ולעולם עתידי עם אושר ושלוש. הדת ביפן איננה תופסת מקום חשוב בחיי היום יום ואף לא משפיעה על החשיבה. כך אנשים מעטים מעורבים

¹²² קומיקס=Manga, הוא מאפיין מאד חשוב בתרבות היפנית. כולם קוראים קומיקס, מקטן עד גדול, בכל מקום, בכל זמן. הקומיקס ידוע באלימות רבה שמופיעה בו.

¹²³ Haze Jun, היה ילד בן 11 שבאותה שנה, 1995, עורר סערה אדירה ביפן, לאחר שערף את ראשו של חברו בן ה-14, בטענה שהוא ירק. : Metraux, p.205.

¹²⁴ Kitabatake, p.4.

¹²⁵ Metraux, p.207.

¹²⁶ Metraux, Religious Terrorism (second book), p.1148.

בקבוצות דתיות. הכוונה היא שאם אדם יצטרף לקבוצה דתית, הוא ישמור את ההצטרפות לעצמו. אנשים נמנעים מלהפריע לחיים הרוחניים של אחרים¹²⁷.

בניגוד לקבוצות דתיות אחרות שמושכות אוכלוסיות מעוטות יכולת, מופלות, עניים ונשים, המחפשים הקלה מהעוני ומהסבל, קבוצות דתיות כמו Aum מושכות אוכלוסיות גבוהות, סטודנטים, אינטלקטואלים, המחפשים תשוקות מיסטיות ורוחניות להכניס לחייהם המטריאליסטים ומחפשים תשובות למשמעות החיים ומודעות עצמית¹²⁸.

אנשים רבים ב Aum עסקו בעיקר בפרקטיקות מדיטיביות. היו שהפליגו הלאה ועשו תרגילים של הפסקת נשימה. מאוחר יותר, היו גם סמים, כולל הזייתיים, שהוצגו כמביאים לחוויה רוחנית. לרבים היו חזיונות של אור לבן, הסמל הרוחני שלהם. זה נתן להם הרבה מאד אנרגיה, תחושה רוחנית, חיות וכח אלמותי. הם איבדו זאת ברגע שהתפרקה Aum. היתה תופעה של חברים שהמשיכו ללכת לבית המשפט בטענה שהם רוצים לשמור על העוצמות הרוחניות שהיו להם ב Aum, תחושות שהולכות ואוזלות. אם כן Aum סיפקה שני ואקומים מאד חשובים. מעבר למשענת החברתית, היתה Aum גם משענת רוחנית וגם אפשרה שליטה בפרקטיקות שמולידות את האנרגיה הגבוהה הזאת. שוקו שילב בנאומיו את שני הואקומים. הוא דיבר גם על החסר החברתי בחייהם וגם על הואקום הרוחני ולמעשה הוא שילב בין השניים בהתייחסו לחיי היום יום. " מה הטעם בדאגה למוות? זו הקארמה. לכן זה טפשי להתעסק בזה ולהיות מוטרד מזה. מה אתה רוצה לעשות בחיך? האם יש בהם איזשהו ואקום? האם אתה מרגיש שאתה חי בסיטואציה של התמוטטות? " אולם בכניסה ל Aum, לא מדובר על מחויבות פשוטה, כי אם על חברה אינטנסיבית, טרנסנדנטית עם אנשים שלכל אחד מהם לבד יש שאיפות רוחניות גבוהות, כי בחוץ הכל טמא וחסר סיכוי משום הקארמה הרעה שקיימת. מזהים לשמוע אנשים שהיו בעבר חברים ב Aum, אומרים ששוקו אמנם פושע שבגד, אך באותו משפט הם יוסיפו ויאמרו, " אני חייב ליצור איתו איזשהו קשר בחיים האלה. אולי הוא יהיה הגורו שלי שוב"¹²⁹.

ללכת בעקבות המסטר, כדרך יחידה להיוושע מעוולות העולם, היא דרך מאד טוטאלית של שטיפת מח. הוא שלט באנשים ע"י שליטה ברגשות האשם ובבושה שלהם. שליטה בקארמה היא צעד אחד הלאה, כי היא שולטת באשמה שאתה מרגיש כשאתה רע או מוחרם על סמך מה שעשית. הגורו גם שולט בעתיד שלך, ובמה שאתה יכול להיות באופן אבסולוטי. הכוונה היא שכיוון שיש לו כל כך הרבה ידע עליך ועל עברך, ויש לו גם יכולת, הוא שולט על חיך העתידיים גם בעולם הבא, וזאת

¹²⁷ Kitbtk, p.4.

¹²⁸ Metraux, Religious Terrorism, p.1140.

¹²⁹ www.ex-morninglanders.com/Aum/Aum.htm ,p.5.

ע"י כך שהוא מציע לך הווה על חושי נפלא, וכך תובע שליטה על עתידך. כך האחריות היחידה שיש לאדם היא להתאמן עוד ועוד עד שמתמזג עם הגורו שלך. זהו למעשה חיטול מוחלט של האני¹³⁰. זוהי גם עדות למגלומניה ולאגומניה של שוקו. כניעה טוטאלית של האני היא חלק מהגרנדיוזיות הזאת שהיתה מאד ממשית. אנשים חשו שיש להם חזקה על האמת המוחלטת שמיעדת אותם לעולם הבא ע"י מלחמת עולם 3 וארמגדון. הם לא רק יהיו המנהיגים, אלא גם הבוררים בממד הקוסמי החדש. כדי שכל זה יתממש, הם נכנעים, משמידים את האני על מנת להתלכד עם האני של הגורו. הרבה מהם חוו חזיונות כאלה שחיזקו את אמונתם כי האני שלהם התלכד עם זה של הגורו. יש תאור של חזיון כזה שתאר אחד המאמינים: הוא רואה את שוקו יושב על הפירמידות במצריים כמו בודהה. לפתע כח חזק מאד ולא נשלט גורם לו להגיע לשוקו ולהתלכד איתו כך שהם הופכים להיות אחד. הוא שואל את שוקו (למעשה הוא שואל את עצמו): "האם זוהי ריקות מוחלטת?"¹³¹. ושוקו עונה לו (או לחילופין הוא עונה לעצמו), "אם כן, חווית זאת לראשונה"¹³². הוא אפשר לאנשים להגיע לרמות מאד גבוהות, כי כך הוא השיג שליטה אדירה. נסיון דתי כזה עבור אנשים מגדיל את הפגיעות. לשוקו היה כח עצום להשפיע בטכניקות יוגיות. הסכנה מונחת ביכולת לנצל את הפגיעות הזאת. אם התלמיד והמורה סומכים אחד על השני ויכולים לעבוד ביחד, המורה יכול לעזור לתלמיד לסבול את הפגיעות ולראות את האחדות ואת האחד. אך אם מישהו מתעקש להשאר מובחן, התוצאה היא הפוכה. בספרות הבודהיסטית מופיעות הצהרות רבות על פרקטיקות חלקיות שיכולות להפך לרעל. זה נכון לגבי הרבה דתות. לכל הדתות יש את היכולת להרוס. אין איום גדול יותר מפנטיות. דת יכולה להיות מאד מסוכנת. המקור הוא מאד מסונן, גרעיני, אך הוא מתפתח לכפיה והנצול של הגרעין הזה מביא להשחתה¹³³.

Aum תובעת לעצמה חזקה על האמת הצרופה והמוחלטת של האנושות. אך היא גם מפרידה זאת מהמוסר האנושי המרכזי או מהחיים עצמם, ע"י שימת גדר בין האנשים הרגילים ו **Aum**. ישנן למעשה שתי אבחנות: אבחנה בין אנשי **Aum** לאנשים רגילים, שהם טמאים חסרי תקווה. אבחנה נוספת היא בין חברי **Aum** לשוקו בעצמו. מחד הוא מקור האמת והטוהר בעולם, כי הם בני אנוש מוגבלים מבחינת הבנתם, אך מאידך הם רוצים להגיע לרמה גבוהה יותר של התפתחות אנושית. מעניין שדוקא מהבודהיזם ינק שוקו. הבודהיזם, מתכחש ומתנגד לכל אפליה שהיא, כי לכל בן אנוש

¹³⁰ הויתור על האני איננו המצאה של שוקו. יש עקביות אחרי זן ודוקטרינות בודהיסטיות אחרות שמדברות על נטישת האגו איבוד הנפרדות מהמורה והפיכה לאחד איתו.

¹³¹ ריקות=Emptiness פיתוח הרעיון של העדר אני, הרואה בקיום האני מוסכמה בלבד. הנחה זו כמצאיאות נצחית קבועה נגזרת משאיפה להבדל אך איננה טבעו האמיתי. הריקות הוא למעשה מצב בו התופעות ריקות מטבע עצמן. הבנת הריקות תעשה ע"י ראייה ישירה ואינטואיטיבית

¹³² www.ex-morninglanders.com/Aum/Aum.htm, p.6.

¹³³ www.ex-morninglanders.com/Aum/Aum.htm p.7.

יש את טבעו של בודהה¹³⁴. אין דבר כזה טמא בבודהיזם. שוקו למעשה הופך את התורה הבודהיסטית לחלוטין ויוצר דמות מעוותת ומסוכנת¹³⁵.

מודל הדה- לגיטימציה

השאלה החשובה היא האם ניתן היה לצפות את סיפורה המרתק של Aum. האם ניתן היה מראש להזהיר ולהתריע על העלול לבוא או שמא אין בידינו כלים אנליטיים לבחון מהלכים מעין אלה. על פי המודל של פרופסור אהוד שפרינצק, אנסה לבחון מה קרה לקבוצה המילנית, המשיחית, הדתית, האפוקליפטית, הטרוריסטית, המוזרה ביותר שקמה. אלימות פוליטית היא תוצר של סיטואציות פוליטיות וחברתיות. אלימות פוליטית היא תופעה מתפתחת, הווה אומר, שהמעבר ממצואות ללא אלימות למציאות אלימה הוא הדרגתי. המרכיבים העיקריים של התהליך ההדרגתי הם תהליכי דה לגיטימציה, בהם נתפס היריב כפחות לגיטימי (דבר שניתן לבחון ע"פ התנהגות סימבולית וע"פ ממד התנהגותי), וכן תהליך של התנסות בדפוסי אלימות מוקדמים ושחיקה איטית של מחויבות לאי אלימות¹³⁶. כל המרכיבים הללו היו ב Aum. חברי

¹³⁴ במיוחד ב Zen בודהיזם היפני, שדיבר במושגים של "גרעין בודהי" שנמצא בכל אדם ושיש להגיע אליו ע"י קילוף שכבות כמו בצל.

¹³⁵ www.ex-morninglanders.com/Aum/Aum.htm , p.6.

¹³⁶ שפרינצק אהוד, בין מתאה חוץ פרלמנטרית לטרור: אלימות פוליטית בישראל (ירושלים, מכון ירושלים לחקר ישראל), 1995, ע' 7.

הארגון החלו בפעילות אלימה כלפי בודדים בתוך הארגון בעיקר כשלב ראשון של התנסות בדפוסי אלימות.

אנסה לבחון את התהליך שעבר הארגון לאור מדדים שביכולתם לסייע לבחינת מידת הדה לגיטימציה, מה שעשוי להסביר את ההתרחשויות שקרו ולהאיר אפשרויות עתידיות. כנקודת פתיחה אשתמש בגרף שפיתח אהוד שפרינצק, לבחינת מיקומן של קבוצות חוץ פרלמנטריות וסבירות גלישתן לטרור¹³⁷. כפי שציינתי, אלימות איננה מתרחשת בין לילה וכרוכה בתהליך. הקבוצה הנדונה מלכתחילה נמצאה בשלב מספר 1 (ולא באפס). הם בחרו נתיב פעולה חוץ פרלמנטרי לאחר שהתאכזבו מנסיון להכנס לבית התחתון בפרלמנט היפני ב-1990. לפני שלבי ההתפתחות הלגיטימיים, עסקו בעיקר בגיוס חברים נוספים, בהפצת התורה שלהם, בפעילות יוגית ובמעט פרקטיקות מדיטטיביות. אפילו הדוקטרינה שלהם דיברה על הצלת כל העולם מהארמגדון העומד לבוא ולא דובר על השרדות או הבאת הסוף בעצמם. הם דאגו לקבל מעמד חוקי של כת דתית ב-1989 ובאותה שנה אף הקימו מפלגה כדי לנסות לרוץ בבחירות של 1990. המפלה הגדולה שלהם היתה נקודת משבר חשובה ביותר בהתפתחות התהליך של המעבר לטרור. אכזבה פוליטית זו מסמלת את המעבר משלב ראשון לשלב השני¹³⁸. השלב הזה מאופיין בקריאת תגר על כל המערכת, ואף על כל האנושות למעשה. לא רק מדיניות מסוימת בעייתית אלא כל המערכת איננה לגיטימית ממהותה. בשלב זה מוכנים היו חברי Aum לפנות לטרור ולאלימות.

השלב הזה הביאם לדה לגיטימציה. כך החלו מחאות כנגד כל פעילות של הממשל והחברה. הם יצאו להפגנות מול קבוצות דתיות נוספות, והיו נגד כל מי שרק העז להתנגד לדעתם. כך החלו הלינצ'ים, החטיפות, ריסוס חברי פרלמנט ושאר אנשי ציבור בגז, רציחות, העלמת אנשים ועוד כהנה פעולות שתוארו במהלך העבודה.

לא היתה להם עוד כל מחויבות למערכת כולה ולחוקיה. בשל האכזבה חלה עליית מדרגה קיצונית בהתבטאויותיו של שוקו ואף ההגות השתנתה כפי שציינתי. גם הדוקטרינה הבודהיסטית עליה נשען בנאומיו הוחלפה. הטרמינולוגיה הפכה מאד כוחנית, מאיימת, מגנה, ביטאה יותר ויותר אי שביעות רצון, תחושת מרירות קשה ונכונות להרחיק לכת במאבק. הזלזול בשלטון החוק במוסדות המדינה ובממסד עצמו באו לידי ביטוי בהתנהגות ובאיומים. העובדה שהם סגרו עצמם מהעולם, הוציאו עצמם מהחברה הטמאה, התבדלו והיו נתונים ביתר שאת להשפעות פנימיות, היתה משמעותית עבור התלהטות היצרים. במציאות מבודדת מעין זו המחויבות היא רק לעצמם, הם חסרי עכבות, לא חשופים לעולם הרחב, מה שמקצין מאד את עמדותיהם. הם חיו בקומונה עם כללים מאוד ברורים ונוקשים, סביב דמותו של שוקו, שנתן את הטון עבור נאמניו ההולכים בדרכו.

¹³⁷ שם, שם.

¹³⁸ Shprinzak Ehud, The Process of Delegitimization: Towards a Linkage Theory of Political Terrorism, Terrorism and Politics Violence, vol.3, no.1, Spring, 1991.

אולם, אי-שביעות רצון מהמשל והתנסות קודמת באלימות, כשלעצמן, אין בכוחן עדין להסביר את שהתרחש ב- 20 במרץ 1995.

מרכיב נוסף חשוב ביותר היה האיפוק המלא של הממשל והמשטרה לאורך כל הדרך, וחשיבות חופש הפרט, ההתארגנות, הביטוי והדת ביפן שלאחר מלחמת העולם השנייה. הדבר דרבן את שוקו ומאמיניו. אי-פעולה זו אפשרה פעולות אלימות, ותחושת עוצמה, כי הארגון לא חש איום. גם הקרקע הפוריה של המדיה על כל צורותיה אפשרו ל- **Aum** להתרחב, להתחזק, לצבור כותרות ללא חשש, לעסוק בפעילות לא חוקית (כגון סחר בסמים ומעילה במסים), ואף להשתמש באלימות. כאן נכנס מרכיב נוסף חשוב ביותר, שמילא תפקיד משמעותי: מידת ההערצה, הנאמנות והמחויבות לשוקו. שוקו נתפס בעיניהם כמושיע, כדמות לחיקוי, כקדוש, שהם חבים לו את חייהם. הוא מהווה מעין אב עליון, אלוהים, קדוש, מואר, דמות מופת שיודעת את האמת. ההתגלות שחווה שוקו סיפקה היתר רוחני לעלות מדרגה באלימות תוך שימוש במוטיבים דתיים בודהיסטים, מעוותים לצרכיו שלו. המצב הנפשי הפסיכוטי של שוקו היה מוקד חשוב ומרכזי, וככל שחשש יותר הוא העז לנקוט באמצעים אלימים יותר. כפי שצינתי לפני כן, היה שוקו טיפוס מורכב עם חסכים ותחושות קיפוח מהילדות, רצון לפיצוי יתר, מגלומניה ומחלת רדיפה. השילוב של פסיכזה ונשק, השילוב של רציונאליות עם מיסטיקה ואי-רציונאליות, השילוב של תאורים ביזאריים של רעיונות מזיוניים עם אדם רציונאלי מתוחכם ומתמרן הובילו לפוטנציאל של אלימות. הבניית המציאות של שוקו היתה בעייתית ומסוכנת כי הוא שילב מטרה נעלה עם ממד של קדושה, משיחיות, גמול והקרבה. לכן יש הצדקה לפעולות קיצוניות ולמאבק. מידת הסובלנות בהבניה כזו של סובלנות נמוכה מאוד, לכן חברי הארגון מצוים לפעול, כי הם המייצגים את האמת הטהורה. המאבק הוצג על ידו כמאבק סכום אפס בין כוחות הטוב לכוחות הרשע, מה שהחריף את מידת הדה-לגיטימציה ביחס למשטר. במונחיו של **Bandura** ניתן לראות כי שוקו עשה שימוש במכניזמים שונים להסרת מחסומים המונעים אלימות. הוא הבנה תאור מצב במונחים דיכוטומיים, של אנחנו הטובים, היודעים, מול הם, הרשעים שמבקשים לפגוע באמת. הוא קידש את האמצעים על ידי המטרה, ולכן הם אגרו נשק, ובנו מקלטים מתוך מגמה להתבצר, מעין אקט של "תמות נפשי עם פלישתים", ואף כדי להביא במו ידיהם את סוף העולם במטרה להשאיר הקבוצה היחידה לאחר סוף זה, ולבנות מחדש ערכי מוסר ואמת לפי דרכו, כשההריגה איננה הדבר החמור מכל¹³⁹. האמת כפי שהוא רואה אותה והמטרה המגלמת את האמת והטוהר עלי האדמות סוללות את הדרך לפגיעה עצמית ולפגיעה באחר למען המטרה. ההרס למעשה, יציל את העולם ולכן הטרור, שאמור להופיע יהיה אליים, קיצוני והמוני¹⁴⁰.

¹³⁹ נהפוך הוא, הוא השתמש במוטיבים בודהיסטים כמו חמלה כדי להרוג

¹⁴⁰ Bandura Albert, Social Learning Theory of Aggression, in J.F Knutson, (ed.), The Control of Aggression: Implications from Basic Research, New York, Hawthorn, 1973.

מתאור הדברים מתבקשת השאלה: איך אדם שמתואר כלא שפוי עם מראה חיצוני שלא מבטא עוצמה וכריזמה מצליח להחדיר אמונות כאלה בקרב אנשים כה רבים וכה מוכשרים? כיצד הצליח לשכנע ה'קדוש', שהוא מייצג האמת הצרופה, כיצד הצליח להניע כל כך הרבה אנשים לעזוב את שגרת חייהם, לזנוח עברם, להפקיד בידיו את כל הונם, לפעול בניגוד לחוק, להשתמש באלימות ולעשות עבורו בעצם הכל? האם עורמה, שרלטנות, שגעון גדלות, רדיפת כבוד, רדיפת בצע ופרנויה מניעים אותו, או אמונה אמיתית בצדקת מאבקו ותחושת שליחות? אין בידי תשובה חד משמעית. נדמה מלהט דבריו, נכונותו, תעוזתו, האקסטזה המשיחית והדתית, הדבקות, הנאומים הנלהבים, ההתארגנות, האלוניס המופצים, כי יש מאבק עמוק ורגשי, אך יחד עם זאת הערמוניות, המניפולציות, גינוני הכבוד והערצה, טובות ההנאה, מאירים אותו באור מאוד שלילי. לא ניתן לבחון מנהיג בהתעלם מקהל היעד. קהל יעד רלוונטי לסוג המנהיג שיבחר להוביל, כי לא כל סמכות פועלת על כל קהל. במונחיו של ובר, מדובר בסמכות שמקורה כריזמה, באמונה שהאדם המוביל זכה להשראה אלוהית קדושה, ולכן יש לציית לו. במקרה שלפנינו, את סוד קסמו של שוקו יש לבחון גם לאור החברה היפנית, ייחודה, החללים העצומים שנפערו בנפש הצעירים שנהו אחריו, ומה שהם מצאו ב- Aum כאלטרנטיבה לעולמם הקודם (פרוט נרחב בפרק הקודם).

השילוב של כל הגורמים להלן מסביר את המעבר ב- 20 במרץ 1995, לשלב השלישי, שלב הטרור ההמוני. זו הפעם הראשונה בהיסטוריה האנושית, שקבוצה חוץ-פרלמנטרית, כת משיחית, ארגון דתי, משתמשים בנשק לא קונבנציונאלי להרג המוני של אוכלוסייה תמימה. במהלך מאסרו של שוקו, חלק מאנשי הקבוצה היו בשלב השני בגרף של שפרינצק. היו מעט מצבים של התאבדות אצל אלה שחשו שפתאום נעלמה להם המסגרת. היו שביקרו את שוקו בבית המשפט כדי לשמור על קשר עם הגורו, היו שאמרו שרק ביצעו פקודות, היו שניסו להמשיך בפעולות טרור, ורובם טענו שעדיין שוקו הוא הקדוש הבלתי מוכתר, וקיוו שהדברים יחזרו לסדרם. חוסר היכולת להתנתק משוקו, הביאה חלק מהם להמשיך ולחבוש על ראשיהם את האלקטרודות. היו גם כאלה שהופתעו מגודל הטרור.

Aum היתה שילוב של כת, תנועת מחאה חוץ פרלמנטרית, ארגון דתי משיחי קבוצת שמאל עם פוטנציאל רב לגלישה לטרור.

כת מתארגנת סביב מנהיג כריזמטי המציע צורה חדשה ומשכנעת של דרך חיים או רעיון סביבו נכון להתאחד. תהליך הגיוס לכת נעשה על בסיס של "shower of love", בעיקר נוכח מצבי משבר, אי ודאות ולחץ. כת בדרך כלל עומדת מחוץ למסגרת התרבותית של הרוב בחברה. חברות בכת מהווה את כל עולמם של חבריה, ללא עיסוקים נוספים. גינוני הערצה, ציות וארגון הידרכי, אף הם מאפייני כת. כל המאפיינים הללו מעידים ש **Aum** היתה כת.¹⁴¹

קבוצת מחאה חוץ פרלמנטרית מתארגנת בדרך כלל סביב נושא כלשהו אותו היא מבקשת לקדם במסגרת החברה מחוץ לבימת הפרלמנט. ההתארגנות הוולונטרית נוטה להיות סוערת ואמוציונלית. המוטו שלה הוא "כאן ועכשיו". קבוצה זו נוטה לפעילות קיצונית, ישירה, עם הפגנות, מחאות, הפרות חוק וסדר ציבורי. קבוצה חוץ פרלמנטרית, נושאת בחובה זעם עצור כנגד הממסד, חוסר אמון אימננטי במערכת לפתרון המצב ולכן בוחרת באופציה של טרור. במצב זה כבר קיימים זרעי דה לגיטימציה מעצם הנכונות להשקיע זמן במקום בו ברור שהמערכת לא תעזור¹⁴². חסידי **Aum** התארגנו בעיקר סביב שוקו ופחות סביב הרעיון, אם כי עם הזמן נושא הארמגדון, האמת הצרופה, תפס בכורה ברטוריקה. כל שאר האלמנטים מתארים היטב את **Aum** כקבוצה חוץ פרלמנטרית.

Aum היתה גם קבוצת שמאל. מעבר לזה ששוקו תיבל דבריו בדברי מאו- טסה- דונג והם דיברו על חברה סוציאליסטית שתשאר לאחר המפץ הגדול, הם לא יצאו כנגד קבוצה מתנגדת אחת כמו קבוצות ימין, אלא יצאו כנגד הממסד ואף יותר מזה, כנגד כל היהודים באשר הם, כנגד כל העולם המערבי, כנגד כל מי שאיננו בודהיסט, כנגד כל האמריקאים, כנגד קבוצות רבות בחברה היפנית, ולמעשה, כנגד האנושות כולה. הם לא חשו שהם מייצגים את הסטטוס קוו והם לא היו בעד הסדר הישן. ההפך הוא הנכון. הם גם היו ב **full time** עם הפעילות שלהם. יחד עם זאת דמותו של שוקו היתה כל- כך דומיננטית, עד כי קשה להפריד לעיתים את ההיסטוריה שלו מההיסטוריה של הארגון. הם היו קבוצת טרור מהפכנית, אך השתמשו באלימות גם בתוך שורותיהם. הם היו קבוצת טרור גזענית שהאלימות שימשה כהגנה עצמית מפני האויב. הם היו קבוצת טרור משיחית שהאמינה שהגאולה מחייבת אירוע אפוקליפטי. הם היו קבוצת טרור דתית שהסבירה את מניעיה באמצעים דתיים והם היו קבוצת טרור שכללה בין שורותיה כמות גדולה ביותר של צעירים שלא הסתדרו עם

¹⁴¹ Ginsberg Moris, *Sociology*, Oxford University Press, 1967, p.255.

¹⁴² שפרינצק ע' 7.

לחץ המודרנה ופרשו למעשה מהחברה, מהלחץ שהיא דורשת וממה שהיא מייצגת. אין ספק שהיו מספר מערכות של תנאים שדחפו את Aum לטרור.

הטרור גם שימש כמיתוס. כשם שהנאו- יעקבינים, ראו בשימוש בדינמיט אישור מחדש של העובדה שהם נעים עם כוחות המחר, והדינמיט היה הצדקה לשימוש באלימות, כך חיפשה Aum הצדקה למעשיה; רעידת האדמה ב- Kobe היתה שלב מקדים לארמגדון, רצח רבין נתפס בנאומיו של שוקו כסוף אירוע מנובא, של ראשי מדינות שמתכנסים בארמגדון, והשימוש בנשק האטומי והביולוגי, היה הצדקה לחיסול הסדר הקיים. בין אם הוא ישמור עליהם או גם יחסל את הסדר הקיים, השימוש בו לפחות יענה על תחושת הנקמה, האכזבה, הכבוד העצמי, ההשפלה והתחושה שאין אופציה אחרת. תרחיש אלטרנטיבי, עלול לקרב את הקבוצה לטרור בשנית, יהיה עם שובו של Joyu שיאחד את כל הכוחות לכדי פעולה. אינטנסיביות נמוכה כיום, ירידה בפעילות ובהתבטאויות וכן שימת לב רבה יותר של השלטונות והמשטרה, מעידים על רגיעה צפויה.

סיכום

המתקפה ברכבת פתחה למעשה תקופה חדשה ביפן, כי זו הפעם הראשונה שנעשית פעולה אלימה כנגד אוכלוסייה אזרחית תמימה. מתקפה זו גם פתחה תקופה חדשה של טרור באופן כללי כי זו פעם ראשונה שבפעולת טרור נעשה שימוש "פרטי" בנשק לא קונבנציונלי. Aum מייצגת סכנה אנושית חדשה של כת אפוקליפטית דתית, לא נחמדה ונעימה שהתמקדה בפרקטיקות סגפניות והיתה למעשה כת פשע וטרור שהיתה לה גם משיכה וגם יכולת להשיג נשק ABC, (אטומי ביולוגי כימי), כשבפועל היה ברשותם כימי וביולוגי והם חשבו להשיג גם אטומי.

שוקו וארגונו הם למעשה תעלומה לא מוסברת עד ימנו. הוא טען שהעולם יסתיים ב-1997, אח"כ שינה זאת ל-1999 ולבסוף ל-2001, ושקבוצה נבחרת תשאר לאחר סוף העולם. עד כה אין יחוד

בדבריו ואין איום על האנושות, אם נשווה אותו לכתות אפוקליפטיות במקומות אחרים ובזמנים אחרים. אולם מששינה את תפיסתו לחלוטין, וגרם להתקפות הגז, יש כבר סכנה ממשית, ויש גם משהו חדש שלא היה מוכר משום מקום אחר או מזמן אחר. הוא רצה שליטה מלאה על יפן לאחר הארמגדון הממשמש ובא. בכל מקרה, שוקו משך את תשומת לב העולם ולא היתה לו שום הודעה מראש או מערכת מוסר מאחורי מעשיו. Aum הוכיחה בדרכה שלה שאחרית הימים של המאה ה-20 תגיע מעט אחרי המעבר לאלף הבא. רבים נהו אחר תורתם ורבים יותר מאמינים בארמגדון הקרב ובא באופן כללי. אולי האפוקליפסה עליה אנו מדברים נמצאת בדרכה ולכן אין מנוס ממסקנות בדבר פחד לא רציונלי. אם כך Aum היא מוצר מזוכך ומייצג של החברה של היום¹⁴³.

Aum היא Case study מצוין לדעתי להוכיח את אמיתות מודל הדה לגיטימציה, לפיו ניתן היה לצפות מראש את מרץ 1995. הנורות האדומות היו צריכות להדלק לפני ההתקפה, כי הכל "נאמר" שם.

לסיכום, אני מוכרחה לומר שהיה לי מרתק לעשות את העבודה, דוקא משום שחיפוש החומר היה מורכב וגם משום שיפן ופילוסופיה של מזרח אסיה כה קרובות ללבי. הדהים אותי לקרוא את כל השתלשלות סיפור Aum שמעיד בין היתר שגם דתות כה סוברניות יכולות להיות מסוכנות ולהתפתח לכפיה, לניצול ולהשחתה ואין איום גדול יותר למעשה מפנטזיות.

רשימת מקורות

שפרינצק אהוד, בין מחאה חוץ פרלמנטרית לטרור: אלימות פוליטית בישראל (ירושלים, מכון ירושלים לחקר ישראל), 1995.

Bandura Albert, Social Learning Theory of Aggression Knutson, (ed.), **The Control of Aggression: Implications from Basic Research**, New York, Hawthorn, 1973.

Brackett D.W., **Holy Terror, Armageddon in Tokyo**, New-York, Weatherhill, 1996.

¹⁴³ Sapiro, p.4.

Falkenrath Richard, Robert Newman & Bradley Thayer, **American's Achilles' Hill**, Cambridge, Mass, 1998.

Ginsberg Moris, **Sociology**, Oxford University Press, 1967.

Hoffman, Bruce, Terrorist Expert, **Study of Terrorism and Political Violence**, St. Andrews University, Scotland.

Kaplan David & Andrew Marshall, **The Cult at the End of the World**, The Terrifying Story of the Aum Doomsday Cult, from the Subways of Tokyo to the Nuclear Arsenals of Russia, 1996.

Mullins Mark R, **Aum Shinrikyo as an Apocalyptic Movement**, in *Millennium, Messiahs, and Mayhem: Contemporary Apocalyptic Movements*. Thomas Robbins and Susan J. Palmer, eds, NY: Routledge, 313-324, 1997.

Olson Kyle B., **Aum Shinrikyo: Once and Future Threat?** Research Planning, inc, Arlington, Virginia, USA, 1999.

Reader Ian, **A Poisonous Cocktail? Aum Shinrikyo's Path to Violence**, Copenhagen, Denmark, Nias Publications, 1997.

Shprinzak Ehud, The Process of Delegitimization: Towards a Linkage Theory of Political Terrorism, **Terrorism and Politics Violence**, vol.3, no.1, Spring, 1991

www.ex-morninglanders.com/Aum/Aum.htm

www.netcentral.co.uk/steveb/cults/Aum.html

www.Aum-shinrikyo.com/english/message.htm

www.japantimes.co.jp/news4-96/chrono4-24/html

www.Aum-shinrikyo.com/english/teaching/fortress.htm

www.watchman.org/Aumpro/htm

www.Aum-internet.org, <http://Aum-shinrikyo.com>

Aum Shinrikyo, A Dangerous Revival, http://ict.org.il/articles/Aum_antisemitism.htm

From Mysticism to Murder, www.ex-morninglanders.com/Aum/Aum.htm

Greenwood, Garry A, **Mabikari and Aum, In the Grip of the Black Hand**,

<http://rickcross.com/reference/huml.html>.

Grigg, William Norman, **Cult of Terror**, November, 1996, www.execpc.com/~jfish/na/111196n2.txt,

Karmon Ely, **The Anti Semitism of Japan`s Aum Shinrikyo, A Dangerous Revival**,

p.7,http://ict.org.il/articles/Aum_antisemitism.htm

Kowner, Rotem **On Ignorance, Respect and Suspicion, Current Japanese Attitudes toward Jews**,

Analysis of Current Trends in Antisemitism, Hebrew University of Jerusalem, 1997,

<http://sites.huji.ac.il/www~jcd/>.

Shapiro Eitan, **The Aum Shinrikyo: Chemical Cult Terror**, [www.the-](http://www.the-experience.com/issue5/Aum.htm)

[experience.com/issue5/Aum.htm](http://www.the-experience.com/issue5/Aum.htm)

Shoko Egawa, **Aum Shinrikyo Three Years Later**, 27 Nov., 1998

<http://www.nttls.co.jp/fpc/e/shiryo/jb/j9831.html>

מהעיתונות

Anti- Semitism Worldwide, 1995-6 Project for the Study of Anti- semitism, Tel- Aviv University

Asahi Shimbun, vol. XLII, no. 4 1995

Associated Press, 14 March, 1999.

Astaweek, Murakami Mutsuko, **The Cult That Won't Die**, 18 Dec. 1998.

Japan Echo, Insight and Analysis From the Japanese Media, Spring, 1995, vol.22

Japan Times, 19 March, 1998.

Japan Quarterly Brannen Noah S., **A Religious Response to the Aum Shinrikyo**, Oct.- Dec., 1995,

Japan Quarterly, Kitabatake Kiyoyasu, Aum Shinrikyo: **Society Begets an Aberration**, Oct.- Dec.,

Japanese Journal of Religious Studies Shimazono Susumu, **In the Wake of Aum**, The Formation and Transformation of a Universe of Belief, 1995

Jane's defence Weekly, Starr Barbara, **Discovering a Japanese Cult's Deadly Designs for Domsday**, vol.25, no.20, 18 Nov

Mahayana, Devil's Nature, **A Special Interview with Master Asahara**, vol. 31, 1990

Newsweek, Lee Charles, 16 May, 1994.

Senate Subcommittee on Investigations Global Proliferation of Weapons of Mass Destruction, A Case study of the Aum Shinrikyo, U.S. Washington, October 31, 1995.

The American Asian Review, Metraux, Daniel A, **Aum Sweet Home: The Appeal of Aum Shinrikyo to Japan's Restless and Depressed Youth**, vol. XV, no. 3, fall, 1997, Center of Asian Studies, St. John's University, N.Y.

The Asian Survey, A monthly Review of Contemporary Asian Affairs, Metraux, Daniel A., **Religious Terrorism in Japan, The Fatal Appeal of Aum Shinrikyo**, University of California Press, vol. XXXV, no. 12, Dec. 1995

Waller, Michael J, **The KGB in Russia Today**.